ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

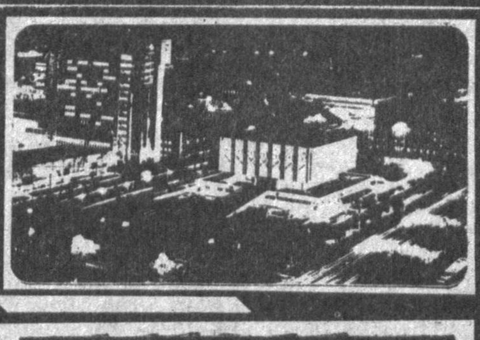

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ № 141—142 (7. 530—7. 531) 1991 йил 25 июль, пайшанба ◆ Нархи 12 тийин.

Партия турмуши

«ҲАЁТИМНИНГ АЖРАЛМАС ҚИСМИ»

⊙ Сўнгги пайтларда Тошкент тўқимачилик комбинати бошланғич партия ташкилотларида ҳам партия сафларини янги қабул қилинаётган ёш коммунистлар ҳисобига бойитиш, кишиларнинг партияга бўлган ишончини қайта тиклаш борасида дастлабки муайян қадамлар қўйилмоқда. Айниқса бу борада ип-йигирув фабрикаси коммунистлари алоҳида жонбозлик кўрсатишмоқда. Фабрикада сўнгги 6 ой ичида 22 нафар ёш йигит ва қиз партия сафига қабул қилинди.

Биз фабрика эшиш-калавалаш цехининг яқинда партия сафига ўтган ана шундай ёш коммунистлари Нагима Каскараева ва Саломат Худойбергановларга бир неча савол билан мурожаат қилдик.

⊙

— Сизларнинг партия сафига ўтишингизга нима сабаб бўлди! Шароит тақозосими, давр талабими ё шахсий истакми!

Нагима Каскараева: — Қисқагина қилиб айтганда, мени партия сафига етаклаб келган нарса турли ижтимоий-сиёсий системаларда бўлгани каби Компартиядаги тараққиёт жараёнининг шаклланишида ҳам йўналишларнинг бир нуқтага келиб қолганлиги, бугунги партиявий кучларнинг янги, ёш забардаст, қудратли оқимга муҳтож бўлиб қолганлигидир.

Саломат Худойберганов: — Гарчи коммунистлик бирон-бир касб ҳисобланмаса ҳам мен ёшлигимдан коммунист бўлишни орзу қилардим. Бунда албатта оилавий муҳитнинг, ота-онамнинг коммунист эканликларининг сезиларли таъсири бор. Партияга ўтишимга асосий сабаб бўлган омиллардан яна бири бу табиатимдаги ҳар доим олдинда бўлиш хусусияти бўлса керак, деб ўйлайман.

— Партия сафига ўтганларингиздан буён ҳаётларингизда нима ўзгарди!

Нагима Каскараева: — Коммунист сифатида ҳали бирон бир партия йиғилишида қатнашишга улгурмаган бўлсам ҳам, турли миллат коммунистларининг муносабатида партия ғояларига оғишмай риоя қилиш биринчи ва муҳим омил эканлигини англаб етдим. Кўп нарсаларга масъулият билан ёндошадиган бўлдим.

Саломат Худойберганов: — Партия билетини олгач, менинг ўзимга ва ўзгаларга бўлган ишончим ортди. Баъзи тажрибали коммунистлар билан кечган мулоқотим мобайнида ҳозирги давр қиёфасини бутунлай нотўғри тасаввур қилганлигимга амин бўлдим. Жонкуяр партия фаолларининг ёрдами билан сиёсий онгим, дунёқарашим ўсди. Партия бундан кейинги ҳаётимнинг ажралмас қисми бўлиб қолишини дилдан ҳис қилдим.

⊙ Ҳа, бугунги кунда партия сафларидаги пала-партишлик, пароқандалик тиниб, бир қатор сокин вазият вужудга келди. Буни корхонада партия сафига ўтиш учун ариза бераётган ёшларнинг сафи кундан-кунга кўпайиб бораётганлигидан ҳам билса бўлади. Бинобарин, партия сафига аъзо бўлган ёш коммунистларнинг ўз-ўзига талабчанлиги, уларнинг ҳар бир масала ва муаммога шакл жиҳатидангина эмас, балки мазмун ва моҳият жиҳатидан келиб чиқиб ёндошишлари партиянинг янада равнақ топиб, олға силжишига, унинг нуфузи ортишига имкон яратади.

Суҳбатдош Мурод ХОЛИЁРОВ,
кўп нусхали «Тўқимачилар овози» рўзномаси ходими.

Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

Таъминотдан кўнгли тўқнинг

меҳнати ҳам самарали бўлади

дейишади Ўзбекистон тўқимачилик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчилари. Бу гапнинг мағзи нимадан иборат?

Дарҳақиқат, мамлакатимизда чакана нархларни ислоҳ қилиш туфайли кундалик керак бўладиган саноат ва озиқ-овқат моллари бир неча бараварга ошиб кетди. Бу шаҳримизнинг ҳар бир оиласига ҳам ўз таъсирини ўтказмай қолмади, албатта.

Масалан, илгарилари ишчи ва хизматчилар 1 сўм, нари борса 1,5 сўмга тушлик қилган бўлсалар, ҳозирда эса бу 3—4 сўмни ташкил этмоқда. Оилага харид қилинадиган озиқ-овқат ҳамда саноат маҳсулотларига ҳам харажатлар шунча ошган.

Хўш, шунинг учун нима қилмоқ керак? Бу саволга ҳозир пойтахтнинг кўплаб корхоналари жавоб излашмоқда. Улар мазкур харажатларнинг ҳеч бўлмаса бир қисмини қоплашга ҳаракат қилишяпти. Ишчи ва хизматчиларга ойига 60 сўмдан товон пули тўланмоқда. Лекин бу арзимас пул оиланинг ҳамма харажатларини қоплаш учун етарлими? Йўқ, албатта. Чунки умумий нарх-наво ўртача уч мартага ошган бўлса, ойлик эса кўп жойларда илгаригидек қолди.

> **Буни ўз вақтида тушунган Ўзбекистон тўқимачилик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмаси маъмурияти бошқа йўлдан боришди. Улар чакана нарх ошиши муносабати билан меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилиш 1991—1992 йил дастурини ишлаб чиқдилар. Агар корхонада ишчи ва хизматчиларга апрель, май ойларида 60 сўмдан товон пули алоҳида тўланган бўлса, ҳозирда бу сумма ойлик маошга қўшиб бериладиган бўлди.**

Бирлашма ишчилари олдин маош ойлигидан 40 фоиз мукофот пули олишарди. Дастурда бу кўрсаткич май ойидан 50 фоиз, июлдан 60 фоиз, сентябрдан 70 фоиз, октябрь ойидан бошлаб эса 75 фоизгача кўтарилиши кўзда тутилган. Хуллас, шу муддатда мукофот миқдори яна 35 фоизга оширилади.

Шу ўринда бу рақамларнинг товон пулига қандай алоқаси бор, деган савол туғилиши табиий. Бунга жавоб бериш учун бир мисолни келтириб ўтиш кифоя.

> **Айтайлик, илгари бешинчи даражадаги малакали ишчи тариф бўйича 168 сўмга яқин ойлик олган бўлса, унга қўшимча 40 фоиз мукофот пули ҳам тўланган. Товон пули билан қўшиб ҳисоблангандa унинг ўртача ойлиги 228 сўмга тўғри келарди. Ҳозир бу даражадаги ишчига қўшимчалар билан 356 сўмга яқин пул тўланмоқда.**
>
> **Умумий рақамлардан маълум бўлишича, айни кунларда бирлашма ишчиларига тўланадиган товон пули 105 сўмга етказилди.**

Бунинг устига ҳар бир иш куни учун ишчи ва хизматчиларга икки сўмдан тушлик пули тўланмоқда. Бирлашма меҳнаткашлари учун бундай қулайликларнинг яратилиши ишлаб чиқаришга ижобий таъсир кўрсатмоқда.

> **Бирлашма ўтган йили ҳам, жорий йилида ҳам режаларни ҳамма кўрсаткичлар бўйича ошириб бажариб келяпти. Масалан, шу йил олти ойлик режалари юз фоизга адо этилди. Ўсиш суръати эса 138,1 фоизни ташкил этди.**

— Ҳозирги бозор иқтисодиётининг қийинчиликлари бизни ҳам четлаб ўтгани йўқ, — дейди бирлашма меҳнат ва иш ҳақи бўлими бошлиғи Фёдор Мельник. Бизга ҳам кейинги пайтларда мамлакатимизнинг турли ҳудудларидан хом ашё ўз вақтида келмай қўйди. Бирлашмада ҳамма дастгоҳларни ҳам янги деб бўлмайди. Ўзининг ишлаш муддатини ўтаб бўлган ускуналар корхонада ҳали ҳам топилади.

Лекин биз хом ашё йўқ, дастгоҳ эски, деб қўл қовуштириб ўтирмадик. Энг биринчи бўлиб бирлашмада тартиб ўрнатдик. Ҳозирги кунга келиб ҳар бир цех, ҳар бир бўлим аниқ йўналишлар бўйича ишламоқда. Айниқса таъминот бўлими бўйича аниқ тадбирлар белгиланган.

Мисол учун бизни таъминловчи корхоналарнинг биридан хом ашё ўз вақтида келмай қолди, дейлик. Бирлашма эндиликда ўша ташкилотдан тезликда жарима ундириб олади. Шу туфайли ҳар бир буюртма ўз вақтида етказиб бериладиган бўлди.

Бирлашмадаги ҳар бир раҳбар, хизматчи ёки муҳандисларнинг ҳар кунги бажарилган иши электрон-ҳисоблаш машинасида текширилади. Унинг натижасига қараб ойлик мукофот пулининг қанча миқдорда берилиши белгиланади. Бу эса маъмуриятдан тортиб оддий ишчи зиммасигача ўзига хос масъулият юклайдиган бўлди.

Корхонада халқ истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш ҳам яхши йўлга қўйилган. Бу борадаги олти ойлик режа ҳам 110 фоизга ошириб бажарилди. Бирлашмада ишлаб чиқарилаётган идиш-товоқ, гўшт майдалагич мосламалари ва бошқалар шулар жумласидандир.

Яқинда корхонада кундалик ҳаётга керак бўладиган магнитофон кассетасини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Ҳозир йилига бир миллион шундай кассета ишлаб чиқариш режалаштирилган.

Дарҳақиқат бўлим бошлиғи ҳақ. Қаерда тартиб бўлса, шу ерда унумдорлик ва сифат бўлиши аниқ. Бозор иқтисодиёти ҳам шуни талаб қилади.

Бирлашмада ишчиларнинг ишдан кейин ва меҳнат таътилларида яхши ҳордиқ чиқаришлари учун ҳам ҳамма шароит муҳайё. Завод қошида жойлашган санаторий-профилакторийни бунга мисол тариқасида келтирсак бўлади. Ҳозирда 96 та она-болага мўлжалланган бу дам олиш масканида ишчиларнинг даволанишлари учун кўп ишлар қилинди. Унда тиббиётимизнинг энг сўнгги ютуқлари асосида меҳнаткашлар даволаниб, ҳордиқ чиқаришмоқда.

> **Бу ерда бир мавсумдаги дам олиш ҳақи 585 сўм бўлишига қарамасдан, бирлашма ишчи ва хизматчилари бу муддат учун атиги 22 сўм пул тўлашмоқда.**

Бундан ташқари корхона ишчи ва хизматчилари меҳнат таътилларида мамлакатимизнинг турли дам олиш масканларида ҳордиқ чиқариб қайтмоқдалар. Улар учун йўлланма нархининг 30 фоизи бирлашма касаба уюшмаси томонидан тўланмоқда.

Ишчи ва хизматчиларнинг ёш болалари учун эса Чимён тоғининг Юсуфхона қишлоғи атрофида кашшофлар оромгоҳи ишлаб турибди. Шу кашшофлар маскани ҳар сменада 480 та болаларни ўз бағрига олади. Бу дам олиш маскани учун ҳам йўлланма қиймати камайтирилди. Корхона маъмурияти йўлланма қийматини 37 сўм қилиб белгилаган.

> **Биз шу куни корхонанинг кўплаб ишчилари билан ҳам мулоқотда бўлдик. Улар корхона маъмурияти, партия ташкилоти, касаба уюшмаларининг ғамхўрлигидан мамнун эканликларини баён этишди.**

— Очиғини айтганда иш унуми энг аввало ишчиларга яратиладиган қулайликка боғлиқ. Оилавий таъминотдан кўнгли тўқ кишининг меҳнати ҳам самарали бўлади, — дейди ишчи М. Султонғалиев.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон тўқимачилик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнаткашларнинг самарали ишлашлари учун ҳар томонлама қулай шароитлар яратилган. Шунинг учун корхонада ўзига хос талабчанлик, ҳамжиҳатлик ҳукм сурмоқда. Шаҳримизнинг бошқа кўплаб корхоналари ҳам бу ибратли ишлардан ўрнак олсалар яхши бўларди.

Ғулом ЮСУПОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

Тошкент қурилиш Бош бошқармасига қарашли автомобилларни таъмирлаш заводида меҳнат илғорлари кўпчиликни ташкил этади. Шулардан бири ана шу корхонада 15 йилдан бери ишлаб келаётган Анатолий Шелюдькодир.

Тўлқин Каримов сурати.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ МАТБУОТ МАРКАЗИДА

ОБУНА МАВСУМИ ВА ДАВРИЙ НАШРЛАР

1991 йил августидан 1992 йил учун рўзнома ва жаридаларга обуна бўлиш бошланади. Бу муҳим тадбир ахборот бозорини анчагина кенгайтириш шароитларида ўтказилади. Ўзбекистон ССРнинг «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги Қонунига биноан жумҳуриятда шу йил 1 июлга қадар 308 та рўзнома ва 47 та жарида рўйхатдан ўтказилган.

Нашрларнинг бунчалик кўплиги рўзнома ва жаридалар олдига жамоатчилик онгига таъсир ўтказиш учун курашда рақобатбардошликни ошириш, уларни тарқатиш механизмини такомиллаштириш вазифасини қўймоқда.

1990 йилда жумҳуриятда рўзнома ва жаридалар умуман 338 миллион нусхада чоп этилди. Уларни нашр этишдан 13,9 миллион сўм даромад олинди. Бундай қараганда бу катта маблағга ўхшайди. Бироқ бозор муносабатларига ўтиш шароитида мазкур даромад ишлаб чиқариш учун сарфланган харажатларни қоплай олмайди.

Бир қатор сабабларга кўра, 1992 йилда алоқа хизмати кўрсатиш нархи уч баравар, қоғоз нархи эса 1,5 баравар қимматлашуви кутилмоқда.

Ҳозирги иқтисодий вазиятда жумҳуриятдаги даврий нашрларнинг аҳволи қандай бўлади? Жумҳуриятнинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини таъминлашда, ижтимоий адолатни, маънавий янгиланишни қарор топтиришда, Ўзбекистон ССРда яшовчи барча миллатлар ва элатлар учун муносиб турмуш шарт-шароитларини яратишда рўзнома ва жаридаларнинг ўрни қандай бўлади? Ҳозирги аҳволда оммавий ахборот воситаларида ишловчи коммунистларнинг, муҳарририятлар партия ташкилотларининг роли қандай бўлиши керак? Бундай ва бошқа кўплаб масалалар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида ўтказилган кенгашда ҳар томонлама муҳокама этилди.

Кенгашда иштирок этган оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари, рўзнома ва жаридалар муҳарририятлари партия ташкилотларининг котиблари даврий нашрлар муаммоларини ҳал этиш, обуна мавсумини ўтказиш юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини баён этдилар.

У ёки бу рўзнома ва жариданинг муассиси қайси идора бўлишидан қатъи назар, улар фаолиятининг асосий йўналишлари, социал-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий жараёнлар ва ҳодисаларга муносабат, жумҳурият аҳолиси ижтимоий фикрини шакллантириш масалалари ҳамма вақт коммунист журналистлар, муҳарририятларнинг бошланғич партия ташкилотлари диққат марказида туриши лозим.

1991 йилда ўтказиладиган обуна мавсуми барча рўзнома ва жаридалар учун имтиҳонга айланади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети унга тайёргарлик кўрар экан, ўзининг бир қатор даврий нашрлари фаолиятини чуқур ўрганди. Аҳвол ҳар томонлама таҳлил этилиши асосида «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» рўзномаларини аввалгидек ҳафтасига 5 марта чиқаришга қарор қилинди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномаси 1992 йил январидан бошлаб Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг рўзномаси сифатида нашр этилади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Санъат» жаридаси Ўзбекистон ССР Маданият вазирлиги ихтиёрига берилади. «Мулоқот» ва «Диалог» жаридалари молиявий ва бошқа ресурслар етишмаслиги сабабли ҳамда уларни нашр этиш учун кетадиган сарф харажатларни камайтириш мақсадида «Инсон ва сиёсат» — «Человек и политика» жаридасига мустақил илова сифатида чиқадиган бўлди. Бунда «Мулоқот» жаридаси «Эътиқод», «Диалог» эса «Позиция» деб қайта номланади. Шаҳар, район рўзномаларини ҳафтасига камида 2 марта, вилоят рўзномаларини эса ҳафтасига камида 3 марта нашр этишга қарор берилди.

Кенгаш иштирокчилари даврий нашрларни обуначиларга ўз вақтида етказиб беришни таъминламаган жойлардаги алоқа бўлимлари шанига бир қатор танқидий фикрларни билдирдилар. Ўтган йилги обуна мавсумини ташкил этишда қўлланилган эскирган шакллар ҳам танқид қилинди. Даврий матбуотнинг иқтисодий базасини мустаҳкамлаш ва журналистларни ижтимоий жиҳатдан муҳофаза этиш масалалари бўйича ҳам манфаатдорлик билан амалий фикр алмашилди.

Рўзномалар ва жаридаларнинг муҳарририятлари ўз фаолларига таянган ҳолда обуна мавсумига тайёргарлик кўриш ва уни уюшқоқлик билан ўтказишга қаратилган чора-тадбирлар мажмуини ишлаб чиқадилар.

Бугунги кунда даврий нашрлар ўз ўқувчиларига эга бўлиш учун кураш олиб боришлари лозим. Мазмунан теран мақолаларни эълон қилаётган, ҳозирги даврнинг ўткир саволларига моҳирлик билан жавоб бераётган, ҳаётда сирдош, ўртоққа, ишончли шерикка айланган рўзнома ва жаридаларгина ўқувчилар муҳаббатини қозона олиши мумкин.

Марказий Комитет матбуот марказида жумҳурият журналистлари билан учрашувларни мунтазам ўтказиб туришга келишиб олинди.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби К. Ю. Юсупов нутқ сўзлади.

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасида республика валюта комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда республика ташқи иқтисодий фаолиятининг аҳволи, бу фаолиятни янада ривожлантириш йўллари муҳокама қилинди.

⊙ Ўзбекистон ССР Давлат матбуот комитети янги «Ўзбекистон табиати» ҳафталик рўзномасини рўйхатга олди. У шу йил август ойидан 20 минг нусхада нашр этилади.

МАМЛАКАТИМИЗДА

⊙ Ново-Огаревода янги Иттифоқ шартномаси лойиҳаси келишиб олинди. Уни имзолаш тартиби ҳақида келишувга ҳам аҳдлашилди.

⊙ Украина ССР Вазирлар Маҳкамаси нарх-наво ошиши муносабати билан тўланадиган товонни 80 сўмдан 105 сўмга етказиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу биринчи галда кончилар ва металлургларга тааллуқлидир.

ХОРИЖДА

⊙ Икки ҳафта ичида Ироқ Қувайтни босиб олган пайтда бу мамлакат марказий банкидан олиб чиқиб кетган 3216 та олтин қуймани қайтариб бериши керак. Бу олтин қиймати 600—700 миллион долларга тенгдир.

⊙ Албанияда озиқ-овқат маҳсулотлари тақчиллиги кескинлашмоқда. Шу муносабат билан Европа иқтисодий ҳамжамияти яқин вақт ичида бу мамлакатга фавқулодда озиқ-овқат ёрдами кўрсатиш учун 50 минг тонна буғдой жўнатишни режалаштирди.

ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ БИРЛАШМА

СПОРТ турларини оммавийлаштириш йўлида кўрилаётган тадбирлар яхши самаралар бермоқда. Тошкент шаҳар спорт қўмитаси масаланинг муҳимлигини инобатга олиб жойларда янги спорт майдончаларини кўплаб бунёд этишга киришди.

Хўжалик ҳисобида фаолият кўрсатадиган «Спорт» бирлашмасини тузишга қаратилган тадбир ҳам кўпчиликни мамнун этди. Бирлашма қатор муҳим вазифаларни ўз зиммасига олади. Энг муҳими, шаҳар миқёсида иттифоқ, қолаверса халқаро спорт мусобақаларини уюштиришда унинг ўрни ва иштироки катта бўлади. Тушадиган маблағларнинг бир қисми янги спорт иншоотларини бунёд этиш учун сарфланади.

Шунингдек, бугунги кунда Тошкентда «Адидас» фирмаси билан биргаликда ҳамкорлик корхонасини қуриш ҳам кўзда тутилди.

Акбар АЛИЕВ.

ИЛМҒОҲ ОТАЛИҒИДА

ҲАМЗА номидаги Санъатшунослик илмий-текшириш илмгоҳи олимларини турли ўқув юртларида ёшлар даврасида ҳам тез-тез учратиш мумкин. Илмгоҳ етакчи олимларининг умумий таълим мактаблари педагогик жамоаларига бераётган амалий ёрдамлари ҳам самарали бўлмоқда.

Таниқли санъатшунос олим, профессор Ф. Кароматов шаҳримиздаги қатор билим даргоҳларида қизиқарли суҳбатлар ўтказди. Пойтахтимиздаги 99-мактабда уюштирилган учрашувда олим юқори синф ўқувчиларига Ўрта Осиё халқларининг кўҳна мусиқа санъати хусусида сўзлаб берди.

Мазкур илмгоҳ мактабларда мусиқали лекторийлар очиш ва уларни бошқаришда ҳам ўз ёрдамини аямаётир. Янги ўқув йилида Куйбишев районида иш бошлайдиган ўқувчилар лекторийси ҳам санъатшунос олимлар оталиғида фаолият кўрсатади.

Саодат ОДИЛОВА.

ҲУРМАТГА САЗОВОР

ТИЛЛАХОН опа «тиқ» этса эшикка қарайди. Ўғлининг ҳам ишдан қайтадиган вақти бўлиб қолди. Исмоилнинг касби ҳам қийин, ҳушёрликни талаб қиладиган касб. Шу чоқ эшикдан Исмоил кириб келди. У хурсанд эди.

— Янги автобус беришди, ойи, — деди ўғил қувончини яширолмай...

Инсоннинг болалигидан дилига жо қилиб қўйган орзуси бўлади. Исмоил ёшлигидан техникага қизиқди. Ҳайдовчи бўлишни орзу қилди. Ўшанда рулда ўтирган ҳайдовчиларга ҳавас билан боқарди. Уларнинг машинани бошқариши худди мўъжизадек туюларди унга.

Ўрта мактабни тугатгач, ҳайдовчилик касбини танлади. Совет Армияси сафидаги хизматини ўтаб қайтгач шаҳримиздаги 1-автокорхонага ишга келди. Хўжаликдаги автобусларнинг кўпчилиги эски, талабга жавоб бермасди. Маъмурият бугун ишга келган ҳайдовчига янги автобусни қаердан олсин? Йўли фақат битта: эскини таъмирлаш ва шу йўналишда ҳайдовчи маҳоратини ошириш. Қийинчиликлардан чўчимади. Устозлари Латиф Собиржонов, Валерий Лебедевлардан ҳайдовчилик касбининг сирларини ўрганди. Хуллас, Исмоил жамоада ўсди, улғайди. Ҳамкасблари ўртасида ҳурматга сазовор бўлди.

Ҳозир 55-йўналишда қатнайдиган автобусни бошқармоқда. Ойлик режаларини 115—120 фоизга бажариб, кўпчиликка ўрнак бўлмоқда.

— Бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан ҳамма нарсанинг нархи ошди. Бу албатта ҳар бир ҳайдовчидан талабчанликни янада кучайтиришни талаб қилади. Аввал маошимиз 200 сўм бўлса, ҳозир 400—450 сўмгача олаяпмиз. Топшириқларни бажарсак, мукофот пули ҳам қўшиб беришади, дейди Исмоил Зокиров. — Мен шу корхонада турли миллат вакилларидан бўлган Баҳодир Усмонов, Вовзорбой Йўлдошев, Валера Югай, Бахтиёр Тўрахонов, Виктор Пушкарёвлар билан ишлаётганимдан фахрланаман.

Ўрозгул АҲМЕДОВА.

УЧИНЧИ ЎРИННИ ЭГАЛЛАШДИ

УКРАИНАНИНГ Азов шаҳрида СССР халқларининг X спартакиадаси дастуридан ўрин олган шатранж бўйича мусобақалар ниҳоясига етди. Спартакиадада шатранж усталаримиз катта зафар қучишди. Улар Украина ва Арманистон жумҳуриятларидан кейин илк марта команда ҳисобида учинчи ўринни эгаллашди. 8 имкониятдан 7 очко жамғариб, халқаро гроссмейстер талабларини бажарган ҳамшаҳримиз Александр Ненашев энг юқори натижани кўрсатди. Мусобақаларда шунингдек, халқаро гроссмейстер талабини бажарган Дмитрий Қаюмов (Тошкент), Валерий Логинов (Тошкент), Александр Загребельний ва Михаил Салтаев (Чирчиқ), пойтахтимиз вакили Григорий Серперлар муваффақият билан қатнашишди.

Исак БИРБРАГЕР.

БУГУНГИ ТОШКЕНТ. СУРАТДА: Акмал Икромов районида қад кўтарган кўркам бинолар.

Рустам Шарипов сурати.

Ишбилармонлик—бозор талаби

ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИ

ПОЙТАХТИМИЗДА бўлиб ўтган ишбилармонларнинг халқаро амалий учрашуви жумҳуриятимиздаги ишбилармонлар, корхона ва ташкилот раҳбарлари учун катта мактаб вазифасини ўтади, десак янглишмаган бўламиз. Очиғини айтиш керак, шу пайтгача бирон-бир хорижий мамлакатда ўтказиладиган халқаро анжуманга қатнашиш учун таклифнома ёки кўрсатма келармиди? Йўқ. Хориждаги бирорта фирма ёки компания билан ҳамкорликда корхона очишга рухсат беришармикан, деб ҳамиша марказга кўз тикиб келинарди. Хайриятки қайта қуриш, ошкоралик шабадаси туфайли жумҳуриятимиз президенти Ислом Абдуғаниевич Каримов бундай ҳолга чек қўйиб, чет эллик фирмалар, банклар, корпорациялар вакиллари, ишбилармонлари жумҳуриятимизнинг иқтисодий имконияти, хом ашё базаси, мавжуд шарт-шароити ва бошқа масала билан яқиндан танишиб, ўз кўзлари билан кўришсин, деб мустақил равишда халқаро анжуман ўтказиш ташаббуси билан чиқди. Қолаверса, Ўзбекистон ССРнинг мустақиллик ҳақидаги декларацияси ҳамда XII-чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг V сессиясида қабул қилинган «Ўзбекистон ССРда ташқи иқтисодий фаолият тўғрисида»ги ва «Ўзбекистон ССРда чет эл инвестициялари тўғрисида»ги қонунлари чет эллик ишбилармонлар билан ҳамкорлик қилиш учун янада кенг йўл очиб берди.

Ишонч билан айтиш мумкинки, ўтказилган бу анжуман хорижий ишбилармонларда жуда катта қизиқиш уйғотди. Учрашув ўтаётган кунлари қатор корхона ва ташкилотларда чет эллик фирмалар ўз кўргазмаларини намойиш қилдилар. Шулардан бири Ўрта Чирчиқ районида жойлашган жумҳурият агросаноати бошқариш олий мактаби қошида Германиянинг «Октопус» ва «Варео лайн» фирмаларининг намойиш этган кўргазмасидир. Бу кўргазмадан жой олган техника ва технологиялар орқали жумҳуриятимиз далаларида етиштирилаётган маҳсулотларни ҳеч қандай чиқитга чиқармай, қайта ишлов бериб турли хил маҳсулотлар ишлаб чиқиш кўзда тутилган. Умуман олганда, бу фирма жуда кенг тармоққа эга бўлиб, қишлоқ хўжалиги саноатини автоматлаштиришдан тортиб, то турли хил ширинликлар ишлаб чиқишгача ихтисослашган.

Ўтказилган бу анжуманга бошқа чет эллик ишбилармонлар билан бир қаторда хориждаги ватандошларимиз ҳам жуда катта қизиқиш билан қарадилар. Абдурауф Мақсудий, Анвар Олтойли, Эркин Назар, Аҳад Андижоний ва бошқа талайгина ватандошларимиз жон-диллари билан ота-боболар юрти бўлган Ўзбекистон гуллаб-яшнашида, иқтисодиётни ҳозирги танг аҳволдан чиқаришга, умуман ўзбек халқининг турмушини, ҳаётини яхшилашга ўз ҳиссаларини қўшиш ниятида келганликларини билдирдилар.

Шахсан мен ўзим анжуман иштирокчиларининг жуда кўпчилиги билан суҳбатда бўлиб, шунга иқрор бўлдимки, чет эллик ишбилармонлар, бизнесменлар, корпорациялар вакиллари қайси соҳада бўлмасин, мустақил Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилиш истагида эканликларини айтдилар.

Бу халқаро анжуманда Америка, Европа мамлакатлари билан бир қаторда Шарқ мамлакатлари, араб мамлакатлари ишбилармонлари ҳам фаол иштирок этдилар. Масалан Туркиядан келган ишбилармонлар гуруҳи кўпчиликни ташкил қилган бўлса, қадимий ҳинд диёрининг ўзидан 40 га яқин фирма ва банк вакиллари ташриф буюришди. Бирлашган Араб Амирлигидан келган ишбилармон доктор Эҳсон Ал Қайсий Ўзбекистоннинг иқтисодиётини тиклашда, ўзбек халқи билан яқиндан дўстона алоқада бўлишда, қолаверса қўшма ўзбек-араб корхоналарини қуришда ўз ёрдамларини беражакларини айтдилар. Бошқа мамлакатлар қатори Иордания ишбилармонлари ҳам анжуманда самарали иш олиб бордилар. Жумладан, «Халас» компаниясининг раҳбари доктор Рамзий Халас Тошкент шаҳрида араб ресторанини очиш, шаҳарликларни ва меҳмонларни араб таомлари билан сийлашни режалаштирганлигини, ундан ташқари пойтахтимизда терини қайта ишлаб чиқарувчи корхона ва оёқ кийимлари тайёрловчи цех очиш ҳақида қатор таклифларни берди.

— Совет ва Хитой халқлари доимо аҳилликда яшаб, бир-бирларига қайси соҳада бўлмасин ёрдам беришлари керак, — деди биз билан суҳбатда хитойлик ишбилармон Цай Си Жанг. — Бу ерга келишимиздан мақсад ҳар иккала халқ ўртасида дўстона алоқаларни ривожлантириш, шу билан бирга телевизор, видео ва бошқа аппаратуралар ишлаб чиқаришда бу ердан шерик топиш. Бу соҳада Совет Иттифоқи билан, қолаверса Ўзбекистон билан илк қадамларни ташлаяпмиз. Биз ҳозир биримизни атрофлича ўрганаяпмиз. Шундай бўлса ҳам айрим ташкилотлар билан бошланғич шартномани имзолаб чиқдик.

Менга ва мен билан келган дўстларимга бу ерда намойиш қилинган ҳамма нарсалар ёқди. Ўйлайманки, Ўзбекистонда фирмамиз билан ҳамкорлик қиладиган муносиб шерик топиб халқимизни телевизор, видео аппаратуралари билан таъминлашга ўз ҳиссамизни қўшамиз.

Халқаро анжуманда қатнашган дунёнинг турли бурчакларидан келган ишбилармонларнинг орасида аёллар ҳам бўш келмай иш олиб боришди. Масалан, Германиянинг «Октопус» фирмаси директори Петра Фолл хоним очилган кўргазмада сезиларли ҳисса қўшганлигини айтди. Исроил ва Германия қўшма корхоналари вакиллари бўлган Лиора ва Габриэла хонимлар бу ерга «Интеревропа» компаниясининг вакиллари сифатида ташриф буюришганлигини айтишди. Улар асосан савдо-сотиқ ишлари билан шуғулланиб ўз фирмаларини кийим-кечак ишлаб чиқаришда хом ашё билан таъминлаб туришда катта ишлар олиб боришяпти.

— Бизнинг корхонамизда эллик киши ишлайди, — деди Исроил — Германия қўшма корхонаси вакили Габриэла хоним. — Корхонамиз кичик бўлса ҳам жаҳоннинг турли шаҳарларида ўз филиалларига эга. Масалан, Берлинда, Исроилда, Нью-Йоркда ва бошқа шаҳарларда. Биз бундай халқаро анжуманларда ҳар йили қатнашиб, дунёнинг жуда кўплаб шаҳарларини кезиб чиққанмиз. Бундай ишбилармонларнинг халқаро учрашуви доимо ўтказилиб турилиши тарафдоримиз.

— Габриэла хоним, аёл бошингиз билан тижорат, савдо ишлари билан қачондан бери шуғулланяпсиз? Иложи бўлса оилангиз ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— 15 йилдан бери тижорат ишлари билан шуғулланиб келаман. Бизда ким нимани хоҳласа шу билан банд бўлади. Бунга ҳеч ким тўсқинлик қилмайди. Оилам бор. Турмуш ўртоғим ва ўғлим билан бирга яшаймиз. Менинг бундай юришимга, яъни шаҳарма-шаҳар, давлатма-давлат юришимга улар ҳеч қаршилик қилишмайди. Чунки ишимиз шуни тақозо қилади. Шундай сафарлардан бирида Лиора билан танишиб қолдим. Лиора ҳали турмушга чиқмаган, ёш. Лекин тижорат соҳасида анча тажрибали.

— Ҳойнаҳой, Ўзбекистонда биринчи бор бўлишларингиз, менимча. Таассуротларингиз қандай?

— Энг катта таассуротларимиз — бу ўзбек халқининг меҳмоннавозлиги бўлди. Айтиб ўтганимиздек, биз жуда кўп мамлакатларда бўлганмиз. Лекин бизни ҳеч ким бундай кутиб олмаган. Ундан ташқари Халқлар дўстлиги саройи, «Наврўз» комплекси бизга жуда ёқди. Биз Тошкентдан фақат кўрганларимизнигина эмас, балки иссиқ қуёш нурини, одамларнинг меҳмондўстлигини ўзимиз билан олиб кетамиз.

Тошкент ишбилармонлар учрашуви нафақат иқтисодий масалаларни, балки туризм соҳасини ҳам ўз ичига қамраб олди. Ўзбекистоннинг кўҳна заминида бутун жаҳонга машҳур шаҳарлар, Самарқанд, Хива, Бухоро, Тошкент ва бошқа тарихий масканлар жойлашганки, бу албатта саёҳатчиликни ривожлантиришда асосий омил ҳисобланади. Ўзбекистон ССРда иқлими, шарт-шароитларига кўра саёҳатчиликнинг жуда кенг тармоғини яратиш мумкин бўлган масканлар мавжуд. Ана шу масканларга чет эллик сайёҳларнинг келиб-кетишларига қулайликлар яратиш хусусида Ирландия авиакомпаниясининг вакиллари бўлган Бере Шай ва Брент Скеплонлар Тошкент ва Самарқанд шаҳарлари билан Ирландия ўртасида ҳаво йўлини ўрнатиш масаласида бошланғич шартномалар имзоланганлигини айтишди. Агарда бу ҳаво йўли ишга тушса Қозоғистон ва Ўрта Осиё жумҳуриятларидан Европага борувчилар учун ҳамда Европа мамлакатларидан Ўрта Осиёга келувчилар учун катта имконият яратилган бўларди.

Яна шуни ҳам таъкидлаб ўтиш кераки, бу ўтказилган халқаро анжуман жумҳуриятимиз корхона ва ташкилотларини катта синовдан ўтказди. Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш этилган маҳсулотлар жаҳон бозорига чиқишга арзигулик маҳсулотлар эканлиги тан олинди. Намойиш қилинган турли хил маҳсулотларни кўриб шунга ишонч ҳосил қилдимки, бизда ҳам бошқа мамлакатлар маҳсулотлари билан бир қаторда жаҳон бозорида рақобат қила оладиган маҳсулотлар бор экан.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, жумҳуриятимиз учун янгилик бўлган бу халқаро анжуман ҳақида жуда кўп ёзиш мумкин. Бу анжуманнинг ўзига яраша катта ютуқлари ҳам бўлди, йўл қўйилган камчиликлари ҳам бўлди. Энди навбат ана шу ютуқ ва камчиликларни атрофлича таҳлил қилиб имзоланган шартномалар, ҳужжатларни ҳаётга тадбиқ этишга.

Ғофир ЖАМОЛОВ.

«Чевар» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 1-филиалида Маҳмуда Файзиева сингари сифат аълочилари кўплаб меҳнат қилишади. Улар корхонага яқинда ишга келган ёшларга касб сирларини ўргатишда ҳам ибрат кўрсатишпти.

⊙ СУРАТДА: Маҳмуда Файзиева иш устида.

Ўқув йили тараддуди

ДАРСЛИКЛАР ЕТАРЛИ БЎЛАДИМИ?

⊙ Янги ўқув йили бошланишига ҳам яқин қолди. Ҳадемай мактабларда биринчи қўнғироқлар чалиниб, ёш авлод ўқув қуроллари ва дарслик китоблар билан илм-фан асосларини ўрганишга отланадилар. Хўш, уларга янги дарслик ва қўлланмалар етарли чиқарилаяптими? Бозор иқтисодиёти ҳар бир оилани қийнаб турган бир паллада дарсликлар нарх-навоси қандай бўлади? Шунга ўхшаш масалалар бўйича мухбиримиз «Ўқитувчи» нашриётининг директори О. И. Мирзаев билан суҳбатлашди.

— Олим Исмоилович, янги ўқув йилида мактаб ўқувчиларига қанча ва қандай номда дарсликлар чиқарилмоқда?

— Республика ўқув методика марказининг буюртмасига асосан нашриётимиз янги ўқув йилига 83 турдаги 20 миллионга яқин китобни нашрдан чиқарди. Булардан ташқари, яна кўп миқдорда турли-туман ўқув адабиётлари, методик адабиётлар каби ёрдамчи қўлланмалар ҳам тайёрланяпти.

— Аввалги ўқув йилларида фойдаланилган дарсликлардан янги ўқув йилига мўлжалланган дарслик ва ўқув қўлланмаларининг тафовутлари борми?

— Янги нашрдан чиққан китоблар эски дарсликлардан ҳам шаклан, ҳам мазмунан кескин фарқ қилади. Биринчи синфдан тўртинчи синфгача бўлган ўқувчилар дарсликларининг устки қисми силлиқ қоғозларга берилган чиройли безакларда ўқувчи эътиборини тортмай қолмайди. Бир хил ҳажмдаги бу китоблар олиб юриш ва жилдга жойлаштиришга қулай. Мазмун жиҳатидан фарқ қиладиган деганимда, асосан адабиёт ва тарих дарсликларини назарда тутяпман. Муаллиф Асқар Зуннуновнинг 5-синф ўқувчиларига мўлжалланган «Ватан адабиёти» (500 минг нусха, 2 сўм 10 тийин) дарслигига Абдулла Авлоний, Миркарим Осим, Шуҳрат асарлари, Абдулҳамид Чўлпоннинг «Кўклам келадир», Ботунинг «Ёшлар учун» шеърлари янгилик сифатида киритилган. Худди шу муаллифнинг 7-синф ўқувчиларига мўлжалланган «Ватан адабиёти» дарслиги ёрдамида таниқли ёзувчи ва шоирлардан Чингиз Айтматов, Худойберди Тўхтабоев, Зулфия, Саид Аҳмад, Абдулла Орипов ва чет эл ёзувчиларидан Жюль Верн асарлари ўрганилади. Муаллиф Абдулла Абдураззоқовнинг 6-синф ўқувчилари учун чоп этилган «Ватан адабиёти» дарслиги замондош адиб ва шоирларимиз Ўткир Ҳошимов, Эркин Воҳидов, Абдулла Ориповнинг шеър ва ҳикоялари билан қизиқарлидир.

Нашриётимиз тарих дарслигининг янги китобини чоп этди. Бу дарслик муаллиф Эътибор Сафаеванинг «Ўзбекистон ССР тарихидан ҳикоялар» деб номланган. Бундан ташқари, Гога Ҳидоятовнинг «Менинг жонажон тарихим» китоби мактаб ўқувчилари учун севимли ўқув қўлланмаси бўла олади.

— Миллий қадриятларимизни тиклаш мақсадида мактаб ўқув дастурига эски ўзбек ёзуви ҳамда «Одобнома» дарсларининг киритилиши муносабати билан нашриёт қандай янги дарсликлар ёки қўлланмалар тайёрлаб қўйган?

— Бу хусусда бир қанча қийинчиликларга қарамай, Муҳаммаджон Қодиров ҳамда Мақсуд Ҳакимжоновлар ҳаммуаллифлигида «Эски ўзбек ёзуви алифбоси» дарслиги янги ўқув йилига нашрдан чиқади. Араб алифбоси ҳарфларининг шрифти бўлмаганлиги сабабли бу ишни компьютер ёрдамида амалга оширдик. Турсунали Қурбоновнинг «Одобнома» дарслиги 40 минг нусхада янги ўқув йилига тайёр бўлади.

— Биз юқорида гуманитар фанлар хусусида сўз юритдик. Табиий фанларга оид дарсликлар хусусида ҳам фикрлашсак. Қайси дарсликлар маҳаллий муаллифлар қалами остида чоп этилади?

— Аввалambor шуни таъкидлаб ўтишим жоизки, «Ўқитувчи» нашриёти номланишидан билиниб тургани дек, биринчи навбатда мактаб ва ўқув юртлари учун дарсликлар тайёрлайди. Бу дарсликлар эса методик, яъни бирор бир фанни ўзлаштириш маълум йўналишда олиб борилиши лозимлигини тақозо этади. Шунинг учун биз физика, математика, химия, астрономия каби табиий фанлар дарсликларини мамлакатимиз миқёсида тасдиқланган дастур бўйича китоблар нашр этишга мажбурмиз. Ёш авлодни марказий олий ўқув юртларида ўқиш учун ҳам тайёрлашимиз керак-да. Шундай бўлса ҳам, бу соҳада ютуқларимиз йўқ эмас. Масалан, 1-синф учун математика дарслигини Иброҳим Аҳмаджонов, 4 синф учун эса Н. Бикбаева тайёрлади. 7-синф учун мўлжалланган алгебра дарслиги Ўзбекистон халқ таълими вазири Шавкат Алимов муаллифлигида нашрдан чиқди. Бундан ташқари, Е. Бельскаянинг 3-синф учун тайёрланган табиатшунослик китобига ҳаммуаллифлик қилган Турсуной Абдуллаева дарсликни ўзбек болаларига хос этиб миллийлаштирди. Мактаб дарсликларига ёрдамчи қўлланмалар нашр этишда маҳаллий муаллифларга кенг йўл берилган. Алгебра фанига қизиқувчилар учун муаллиф Абдуманнон Абдураҳмоновнинг «Ал-Хоразмий — буюк математик», Саидамин Аҳмедовнинг «Ўрта Осиёда арифметиканинг ўқитилиш тарихи», Турсун Азларовнинг «Математикадан қўлланма», Бобораҳим Омоновнинг «Қизиқарли математика» қўлланмалари жуда фойдалидир. Эргаш Назировнинг «Физикадан олимпиада топшириқлари» ёрдамчи қўлланмаси физика ихлосмандларига аталган. Ғани Султонов ҳамда Рустам Обидовларнинг «Ер ости ҳайвонот боғи» қўлланмаси табиатшунослик фанининг ажралмас бир қисми бўла олади. Булардан ташқари, Қобил Қосимовнинг «Наққошлик», Саидахбор Булатовнинг «Ганжкорлик» китоблари ҳам мактаб ўқувчиларига мўлжалланган.

— Ҳозирги кунда қўшни жумҳуриятларда ҳам ўзбек мактаблари очила бошлади. Ана шу мактабларни ҳам дарсликлар билан таъминлаш «Ўқитувчи» нашриётининг зиммасида бўлса керак?

— Албатта. Бу йил 1 сентябргача Тожикистонга 58 турдаги 1 миллион 325 минг дона, Қозоғистонга 66 турдаги 273 минг дона, Туркманистонга ҳам 66 турдаги 403 минг, Қирғизистонга худди шунча турдаги 533 минг дона нашриётимиз чоп этган дарсликлар юборилади.

— Бозор иқтисодиёти муаммолари нашриёт фаолиятига қандай таъсир кўрсатяпти?

— Бу соҳада нашриётимизнинг ҳам ўзига хос муаммолари бор. Биринчидан, қоғоз масаласи бизни қийнаб қўймоқда. Ўтган йили нашриётимиз 1000 тонна кам қоғоз олди. Тасаввур қилинг, бу қанча китоб бўлар эди. Бу эса ўз-ўзидан иккинчи муаммога, яъни полиграфия муаммосига бориб тақалади. Энди чоп этаётган дарсликларимизнинг нархига эътибор қилинг, уларнинг ўртача баҳоси 1 сўм 50 тийин. Бу аҳволда келаётган даромад харажатни қандай қопласин? Шунинг учун биз бундан кейин бадиий адабиётлар чоп этишни кенгайтириб, иқтисодий тангликни бартараф этмоқчимиз.

Нашриётимиз фаолияти бўйича хулоса қилиб шуни айтмоқчиманки, яқинлашиб келаётган янги ўқув йилида мактаб ўқувчилари ўқув дастурида фанлар бўйича тўла таъминланган янги дарсликлардан фойдаланадилар

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ,
суҳбатлашди.

Аҳолига тиббий ёрдам кўрсатишни тубдан яхшилаш учун биринчи навбатда замон талабига жавоб берадиган янги ускуналар билан қуролланиш лозим бўлса, иккинчидан, малакали шифокорлар тайёрлашга ҳам катта эътибор бермоқ зарур.

СУРАТДА: республика шифокорлар малакасини ошириш олийгоҳининг янги биноси тасвирланган. Бу ерга жумҳуриятимизнинг турли чеккаларида самарали меҳнат қилаётган шифокорлар тажриба алмашиш ва билимини ошириш учун тез-тез таклиф этиб турилади.

Холмат Мирзакаримов суратлари.

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАНИШ ЖАМҒАРМАСИГА

«Ўзбекистон маиший кимё» ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоасининг режадан ташқари олган фойдаси унинг катта қисмини ўз ходимлари эҳтиёжларига сарфлаш имконини берди. Корхона касаба уюшмаси комитети, меҳнат жамоаси кенгаши ва маъмуриятининг қарорига кўра, завод ишчиларига корхона ошхонасида тушликка сарфланадиган ҳаражатнинг икки сўмдан уч сўмгача бўлган қисмини тўлаш назарда тутилган. Энди тушликнинг нархи бирлашма ходимларига жуда ҳам арзон тушмоқда. Қолган ҳамма нарсаларнинг ҳақини корхона тўлайди. Бундан ташқари ҳар бир кишига ойига 80 сўмдан компенсация берилмоқда.

Корхонада уй-жой муаммоси ҳам унчалик ўткир эмас. Бирлашма шинам уйлар сотиб олиш учун 1 миллион сўмдан кўпроқ пул ажратди. Кимёгарларнинг 30 га яқин оиласи яқин кунларда янги уйларга кўчиб ўтади. **(ЎзТАГ мухбири).**

Сизга қандай хизмат кўрсатишмоқда?

ЭРТАЛАБ СОТИЛАДИГАН СУТ

ГАПНИ кўнгилсиз бир воқеадан бошлайман: эрталаб сут харид қилгани навбатда турган эдим: қирқ-эллик одам сотувчини кутмоқда. У кечикиброқ келди-ю сутни сотишга киришди.

Бир маҳал етмишга яқинлашиб қолган кексароқ аёл идиш кўтариб келиб қолди. Навбатга турса, сут етмаслигини пайқаб, олдинга ўтди. Сотувчига эри Улуғ Ватан уруши ногирони эканлигини, унинг ўзи бу ёққа келолмаслигини айтди. Эрининг ногиронлик гувоҳномаси ва ўз паспортини кўрсатди.

Сотувчи бир нима дейишга улгурмасданоқ икки аёл уруш ногиронининг хотинини четга суриб қўйишди: «Биз бу ерда тонгги соат тўртдан буён турибмиз. Эрингга сут керак бўлса, сен ҳам эрта туришни ўрган!» дейишди улар қатъийлик билан.

Аёл ялиниб-ёлвориб кўрди. Бўлмади. Мен ўзимча мулоҳаза юритдим: «Эри ногирон бўлса, юра олмаса. Бу қандай бедодлик?!». Шу ҳаёлда аёлнинг идишини олиб сотувчига яқинлашдим. Аввалига менга ҳам йўл бермасликка уринишди. Аммо талашиб-тортишиб сотувчи олдига ўтдим. Сотувчи қизишиб кетаётганлигимни, жанжал жиддий тус олишини кўриб, аёлнинг идишига сут қуйиб берди.

Аёл сутни олиб кетди. Лекин мен анчагача ўзимни босолмадим. Ўша куни ва кейин икки марта сутсиз қолдим.

Шанба куни ушбу воқеа содир бўлган Ҳамза районидаги 42-озиқ-овқат дўкони мудирига учрашдим. «Идишингизни қолдиринг, эртага биринчи навбатда сизга сут қуйиб қўямиз, кундузи истаган пайти олиб кетишингиз мумкин», деди у юмшоқлик билан.

Ҳовурим тарқаб: «Э, иложини қилса бўлар экан-ку!» дея ўйладим кўнглим ёришиб. Зеро, нима учун бугун навбат етмаганларнинг идишларини олиб қолиб, эртасига уларга биринчи навбатда сут қуйиб бериш мумкин эмас? Ёки идишларни олиб қолиш даҳмаза иш бўлса, нима учун уларнинг исм-фамилияларини ёзиб қолиб, эртага шу рўйхатга кўра биринчи навбатда сут тарқатиш мумкин эмас?

Ўшанда одамларнинг эрталаб соат уч-тўртдан навбатга туришига ҳожат қолмайди. Уруш-жанжал ҳам камаяди. Кишилар ўртасидаги меҳр-оқибат ҳам сақланади. Чунки бугун сут етмай қолса, эртага албатта сут олишга кўзи етган одамнинг сал нарсага асаби бузилавермайди...

Ҳозирча эса... Афтидан, мутасадди кимсалар ҳамда уларнинг оила аъзолари эрталаб сут харид қилмайдиган кўринади. Акс ҳолда навбатга келган одамларнинг важоҳати, сут сотиш пайти содир бўлаётган уруш-жанжалларни кўриб аллақачон бу соҳада тегишли тадбирларни кўришган бўлишарди.

Тадбирлар эса оз эмас. Айтайлик, эрталаб келтирилаётган сутнинг тақчиллигини ҳисобга олиб, нима учун ҳар бир харидорга сотиладиган сутни бироз чеклаш мумкин эмас? Зотан, ўн беш-йигирма литрлаб сут оладиганлар бор. Навбатда турганингда: «Ие, булар сутга чўмилишадими?» деб ўйлайсан беихтиёр.

Худди шунингдек, нима учун ҳар бир оиладан ҳафтасига икки марта сутга буюртма қабул қилиб, шу асосда сут тарқатиш мумкин эмас? Зотан, ҳозир ҳар бир оила муайян дўконга бириктириб қўйилган ва шу боис бу ишни ташкил этиш қийин эмас.

Хуллас, сут-қатиқ маҳсулотлари, хусусан эрталаб келтирилган сутни сотишда тартиб-интизом ўрнатиш, бу соҳада адолат билан ишни йўлга қўйиш мумкин. Бунга фақат ҳафсала ва тадбиркорлик зарур.

Ш. АЛЛАМОВ.

Янгиликлар

Воқеалар

ИШЛАР АНИҚ ОЛИБ БОРИЛМОҚДА

Масъулиятли иншоот — Янгиер айланма йўли қурилишида талай муҳим ишлар тугалланди. Янгиер йўл-қурилиш бошқармаси 3-участкасининг жамоаси белгиланган муддатда асфальт ётқизиш учун йўлнинг катта қисмини тайёрлаб қўйди. Бунда скреперчилардан К. Одилов, Ш. Юнусов, А. Ҳакимов, А. Гумасов ва П. Расколовлар ўрнак бўлишди.

Айланма йўл қўриқ шаҳри транспорт магистралларидаги қатновни анча енгиллаштиради. Йўл қурувчилар бир миллион сўм ҳажмдаги ишларни бажаришлари керак. Шу сабабли ишлар жуда жадал олиб борилмоқда. Қурувчилар бундан ташқари А. Саркисов номли канал соҳилидаги тўғонга бетон ётқизишлари, хиёбонлар ва шаҳардаги кўл соҳилини ободонлаштиришлари керак бўлади.

ҚЎШИМЧА МАҲСУЛОТДАН МИЛЛИОНЛАБ СЎМ ФОЙДА

Қарши тажриба ремонт-механика заводининг жамоаси паст босимли ГРП-40 газ тақсимловчи пунктлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олди. Ер кавлаш техникасини тиклашга ихтисослашган корхонада бунинг учун махсус участка ташкил этилди. Корхонада бир йил ичида камида мингта тақчил газ тақсимловчи пункт ишлаб чиқарилади. Уларга қўриқ ўлка газ магистралларининг қурувчилари жуда ҳам муҳтождирлар.

Завод жамоаси бозор муносабатларига ўтилиши билан металлдан бошқа тақчил молларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ниятидадир. Бу ерда газ қозонлари ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олдилар. Ана шу қозонлар мустақил режимда 180 квадрат метргача бўлган майдонни иситиб бера олади. Корхона бир йил ичида қўшимча маҳсулот чиқариш ҳисобидан қарийб ўн миллион сўм пул ишлаб топишни мўлжалламоқда.

ЎЗ ВАҚТИДА БЕРИЛГАН ЁРДАМ

Наманган вилоят касаба уюшмалари кенгаши «Наманганоблтеплокоммунэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоасига эллик минг сўмга яқин пул ўтказди. Бу пуллар корхона ходимларини парҳез таомлар билан бепул таъминлашни ташкил этишга мўлжалланган. Касаба уюшмалари бирлашмадаги мураккаб ва оғир ишни ҳисобга олиб, шундай тадбирни амалга оширдилар.

Шаҳар меҳнаткашлари ўртасида анча кенг тарқалган касалликларнинг даражаси ва туси тўғрисидаги сўнгги маълумотлар бундай ёрдам кўрсатиш учун салмоқли асос бўлди. Ушбу маълумотларга кўра иссиқлик-энергетика корхоналарининг ходимлари бошқаларга нисбатан кўпроқ шамоллашар экан. Шундай қилиб, касаба уюшмалари бирлашма ходимларига ўз вақтида ёрдам қўлини чўзди.

ҲАМКОРЛИК ИСТИҚБОЛЛАРИ

300 нафар ҳайдовчи ўз юк машиналари билан, шунингдек юз нафар тажрибали комбайнчи ҳосилни ўриб-йиғиб олишда ёрдам бериш учун Волгоград вилоятига жўнаб кетди. Улар Волгограддаги ҳамкасблари билан сменадош бўлиб ишлайдилар.

Андижон вилоятидаги автокорхоналар, жамоа хўжаликлари ва давлат хўжаликларидаги бу кўнгиллилар ўрим-йиғим мавсуми охиригача Волга бўйларида байналмилал бурчларини бажарадилар.

Мутахассисларнинг мана шу хизмат сафари билан Андижон ва Волгоград вилоятлари меҳнаткашлари вакиллари имзолаган узоқ муддатли иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисидаги шартномани амалда бажариш бошланди.

Шартномада Андижон вилоятида Волгоград қайта ишлаш корхоналари, енгил ва тўқимачилик саноати корхоналарининг филиаллари, цехлари ва ишлаб чиқариш участкаларини босқичма-босқич барпо этиш ва қуриш кўзда тутилади. Кейинчалик эса ташқи бозор учун маҳсулот ишлаб чиқарадиган қўшма корхоналар барпо этилади.

САМАРҚАНД СТАНЦИЯСИ — БОЛАЛАРГА

Самарқанд саноат станцияси ходимлари фойда олишнинг қўшимча манбаини излаб топдилар. Улар ўз корхоналарида кундалик эҳтиёж моллари ишлаб чиқарадиган дурадгорлик цехини очдилар. Бу иш кўнгилдагидек чиқди: биринчидан, станция ходимлари ўз бюджетларига баракали қўшимча олиш имкониятига эга бўлдилар, иккинчидан эса ўзларига қарашли болалар боғчалари ва яслиларга амалда ёрдам беришга киришдилар. Чунки улар ишлаб чиқараётган маҳсулот кичкинтойларга мўлжалланган. Болалар караватлари, столлар, жавонлар ва бошқа ёғоч буюмларига талаб жуда катта ва улар қўлма-қўл бўлиб кетмоқда.

(ЎзТАГ).

Одобнома

ТОПИБ СЎЗЛАГАНГА НЕ ЕТСИН

ҲАММАМИЗ дори ичамиз. Ҳали бош оғриғи, ҳали валидол... Ҳали... Лекин ҳамма дориларнинг ўрнини боса оладиган битта ажойиб дори бор. Айтайми?

Улуғ аллома Абу Али ибн Сино ҳақидаги фильмни эсланг. Бир баджаҳл бойнинг вазири соғлиғи ёмонлигидан зорланиб, табиб ҳузурига келади: «Яхши еб-ичаман, дори-дармон қиламан. Лекин дардимга даво тополмаяпман», дейди. Шунда табиб ҳеч сўз демай, вазирни чорбоққа бошлайди ва иккита қўрада алоҳида-алоҳида парваришланаётган икки қўзичоқни кўрсатади. Бири ориқ, нимжон, касалманд. Иккинчиси соғлом, дуркун. «Қўзичоқларнинг икковиям бир кунда туғилган, — дейди табиб, — бир хилда озуқа берилади, парвариши бир хил. Лекин ана, кўряпсизми, биринчи қўзичоқнинг рўпарасига йиртқич бўри боғлаб қўйилган. У доим хавфда яшайди. Иккинчи қўзичоқ эса ҳоли, тинч жойда, эркин яшайди».

Вазир гап нимадалигини тушуниб, табибга раҳмат айтиб, чиқиб кетади...

Айтайлик, биз муҳташам шифохоналар, санаторийлар қуриб қўйсак, мисқол-мисқол дори ишлаб чиқарсагу (булар ҳам етарли эмас), аммо бир-биримизга ёмон муомала қилсак, бир-биримизни камситиб, ноҳақ ранжитсак, ҳар қанча шифохона-ю, дори-дармондан сира-сира наф йўқ.

— Ўттизга кирдим, — дейди бир истеъдодли шоира, — лекин бир хоналик бўлса-да ўзимнинг алоҳида уйим йўқ. Шундай уйни орзу қила-қила мана юрагим санчийдиган бўлиб қолди, опажон...

— Қайнота-қайнона, овсинлар билан тор уйларда яшаб, ҳар куни уларнинг жанжаллари-ю, хархашасини эшитавериб, бош оғриғига йўлиқдим, — деб арз қилади муаллима. Бу аҳволда инсон сиҳат-саломатлиги, хуш кайфияти ҳақида кураш олиб боришдан бирон наф борми? Йўқ! Афсуски, бундай мисоллар тўлиб-тошиб ётибди. Севикли шоиримиз Абдулла Ориповнинг қуйидаги мисраларига бир қулоқ тутайлик-а:

Ибн Сино айтган экан, чанг бўлмаса гар,
Мингга кирарди, деб инсон боласи.
Дорига ўрганган қовундек ўжар,
Чангга ҳам кўникиб қолдик чамаси.
Табиб бўлмасам ҳам айтай мен сизга,
Узоқ яшамоққа бор битта ёрлиқ.
Мингга бормасак ҳам кирардик юзга,
Дунёда бўлмаса гар дилозорлик!

Ҳа, тиғ ярасидан ўлмаганлар кўп. Лекин дил ярасидан бевақт нобуд бўлганлар бор. Узоқ умр кўрган, қўша қариган кексаларни кўрсам «Улар бир-бирларининг дилига кўпам озор бермаган-да. Узоқ умрнинг сири шунда», дейман. Бу гап ҳақ!

Қани энди, ҳар биримиз ўз-ўзимизни, суяксиз тилимизни, «қаттиқ» кўзларимизни ақл билан бошқара олсак. Қани энди, бошлиқ — ходимга, хотин — эрга, фарзанд — ота-онага бақирмаса, дилини заррача оғритмаса...

Майда гаплардан устун туриб, одамларни бир-бирига ака-ука, опа-сингилдек аҳил қилиб, қатор қулайликлар яратиб ишлаётган раҳбарлар бор жойда касаллик варақасига чиқиш ҳоллари кам бўлади. Бундай жамоада қизиқарли учрашувлар, қувноқ кечалар, театр, кинога, кўргазмаларга кўплашиб боришлар уюштирилади. Бундай жамоада ҳар бир ходим яхши кайфият билан ишлайди. Интизом ҳам ўз-ўзидан яхши бўлади.

Майда гапларга қулоқ осиб, одамларни бир-бирига уриштириб қўядиган раҳбарлар бор жойда ҳамма ўзини ҳар ёққа ташлайди. Касаллик варақасига чиқувчилар кўпаяди. Қаранг-а, раҳбар — шифокор даражасига кўтарила олиши мумкин экан.

Ҳа, қадим-қадимда, ҳали дори-дармонлар кашф этилмаганда беморларни фақат сўз билан даволашган. «Ширин сўз — жон озиғи» нақли балки ўшанда яратилгандир.

Қайси йилиям бир районга борганимда район партия қўмитаси котибаси менинг олдимда ўз ходимига шундай қичқирди-ки, ҳалигина кулиб, яшнаб эшикдан кириб келган йигитнинг ранги қумдек оқариб кетди. Қадди-басти кичрайди. «Хўп, опа» деганича титраб чиқиб кетди. Ҳоли қолганимизда котибага ўз гапимни айтдим. Барибир, ўша котиба узоқ ишлай олмади. У ишдан тушгач, одамларнинг кўзига қандай қарадийкин?

— Яқинда Мустай Каримдан (бошқирд шоири) хат олдим, — дейди устоз Зулфия опани кўргани кирганимда. У ўтли ҳаяжон билан сўзлайди. — Тоза, чиройли ҳуснихат билан ёзилган хатнинг ҳар бир сўзида меҳр бор. Юқори бир маданият бор. Хатни ўқиб, кўнглим тоғдек кўтарилиб кетди-ки... Мана шундай дўстларим борлигидан жуда қувонаман...

Биргина мактуб, бу мактубдаги илиқ сўзлар шоиранинг юрагига катта мадад, қувват, юксак қувонч бахш этганини кўрдим.

Биз бир-биримизнинг юрагимизга қувват беришга шошилайлик. Айниқса, нарх-наво ошиб кетган шу кунларда сиз билан бизга яхши муомаладан бўлак нима қолди?

— Ҳамма касаллик асабга боғлиқ, — дейди шифокор Муножаат Эрматова, — бир оғиз ноўрин гапдан сўнг қон босими кўтарилиб кетиб, мияга қон қуйилиш ҳоллари кўп бўлаяпти. Ёки бир оғиз ширин сўз билан бемор оёққа туриши ҳеч гап эмас.

Арзимаган оилавий жанжаллар, қудалар орасидаги сарупо можароси, эр-хотин ўртасидаги «уним йўқ, буним йўқ» хархашаси қанча-қанча қасалликларни келтириб чиқараяпти. Биз уларни даволашга улгуролмай қолаяпмиз. Биз қачон бир-биримизни асрашга ўрганамиз, қачон муомала маданиятини юксак савияга кўтарамиз?

Дейдилар-ки, қадимда бир моҳир тўқувчи ранг-баранг ипаклардан ажойиб мато яратиб, уни саройга олиб бориб, шоҳга ҳадя қилибди. Шоҳ бу ҳунарманднинг санъатига таҳсинлар айтиб, матони саройни безашга олиб қўйишни буюрибди. Ва тўқувчига минг танга инъом этибди. Шунда тўқувчи камтарлик қилган бўлиб:

— Бу мато томоша учун эмас, балки тобутингизга ёпиш учун ярайди, — дебди. Бундан дарғазаб бўлган шоҳ ҳунармандни ўлимга ҳукм этибди.

Топиб сўзлаганга не етсин!

Биз дағал муомалали бўлсак, болаларимиз ундан шундоқ «нусха кўчиришади». Биз ширин сўз бўлсак — болаларимиз ҳам бизни такрорлашади.

Демак, энг биринчи дори — бу муомала. Муомалада гап кўп.

Санъат МАҲМУДОВА.

АҚЛ ТАРЖИМОНИ

ОЛИМЛАРДАН Аҳмад Хожа айтади:

— Ҳар бир кишининг сўзи — ўз фазилатларининг далили ва ақлининг таржимонидир. Шунинг учун қисқа ва маъноли этиб сўзлаш лозимдир.

Беҳуда сўзлар сўзлашдан тилни тийиш керак. Беҳуда сўз яширин айбларни ошкора этади, душманларнинг қаҳр-ғазаб ва адоватларини қўзғатади.

Байт:

Эл аро кўп сўзлама, сақлаб ўзингни сўзлагил,
Суханбирлан етказма озор, яхшиликни кўзлагил.

Ҳар бир миллат тилида бўлганидек, ўзбек тили луғатида ҳам сўкиниш — ҳаёсиз сўзлар туркуми мавжуд. Бу сўзларни кишилар жаҳолат устида, бир-бирлари билан қаттиқ жанжаллашиб қолган пайтларда бехосдан ишлатиб юборадилар. Бунда ҳаммани ҳам айблаб бўлмайди. Ҳар қандай вазиятда ҳам ўзини тута оладиган олижаноб инсонлар ҳам бор. Буни инкор қилиб бўлмайди, албатта. Ўта жаҳлдор ва сўконғич эркакларни «Фалончининг оғзи жуда шалоқда. Фариштаси йўқ у одамнинг», дейишади.

Ҳозирги кунга келиб, бешарм сўзларни кўчада ҳам, транспортда ҳам, жамоат жойлари-ю, маданият масканларида ҳам, қўйингки, ҳар қадамда эшитиш мумкин бўлиб қолди. Айниқса ўсмирларимиз, йигитларимиз нутқида сўкиниш гапни гапга боғловчи, оддийгина кириш сўзидек (русчаларини ҳам аралаштиришади, гарчанд маъносини тўлиқ билмасалар ҳам) ишлатишлари одамни ташвишга солади. Улар атрофида кимлар бор, қизлармi, нуроний отахону онахонлармi, ҳеч эътибор бермай баралла сўкаверадилар.

Яқинда 41-йўналишда қатновчи автобусда шундай асаббузар воқеа юз берди. Кўпчилик ишдан қайтаётган вақт. Автобус тиқилинч. Бекатларнинг бирида одамларни суриб-туртиб учта ўспирин автобусга чиқишди. Улар кўчада чала қолган суҳбатларини бир-бирига гал бермай давом эттиришди. Қаттиқ-қаттиқ гапираётганликлари бир сари, ҳар гапнинг бирига иккитадан сўкиниш иборасини қўшиб сўзлашлари йўловчиларнинг асабларига тегарди. Мен чидай олмай, уларнинг бирига танбеҳ бердим: «Уялмайсизлармi? Ахир ёлғиз ўзларингиз кетаётганларингиз йўқку!..» Шунда улардан бири: «Ока, сизни сўкмаяпбиза-ю, жим кетавурмайсизмi?!» деди. Бир тарафдан нодонга сукут жазо деб ўйладим, лекин энг ачинарлиси шуки, мендан бошқа ҳеч ким индамади. Ана шу ҳолат кишини ўйлантириб қўяди. Ахир, шунча йўловчи ўзининг таҳқирланганини ё сезмади ёки сезсада ўзини бепарво тутди. Чунки боягилар қолганларни одам ўрнида кўрмадида. Шундай совуққонлигимиз туфайли бундай иллатлар илдиз отаётгандай. Одамлар орасида орият кўтарилиб, нутқ эса қўполлашиб ўз нафосатини йўқотиб, жаҳолат ботқоғи кундан-кун ёйилиб бормоқда.

Шу ўринда яна одоб-ахлоқ муаммоси устида фикрлашмоқчимиз. Қадимдан мўътабар саналиб келинган аёлларимиз нутқида ҳам эркакча сўкинишу беҳаё сўзлар учраётгани бўлса, ёш гўдакларимиз ҳам биздан бу ёмон одатларни олаётганлигидир.

Биз баъзан оилаларда энди тили чиқаётган гўдакларга сўкишни ўргатишларининг гувоҳи бўлаяпмиз. Норасидаларнинг дастлабки калонлари андишасиз сўзлар ўрнига сермазмун жумлалар билан бойитилса.

Дам олиш кунларидан бирида энг яқин дўстимизникига меҳмонга бордик. Бизни хуш калом билан оила соҳибаси кутиб олди. Унинг ёнида жажжигина ўғилчаси бизга ётсираб қараб турарди. Аяси унга бизга салом беришни эслатди. Лекин ширинтой салом бериш ўрнига, ёвқараш қилиб, сўкинди. Биз катталар ноқулай аҳволга тушдик. Аяси эса қаҳ-қаҳ отиб кулди:

— Кечирасизлар, ҳамма гапни адаси ўргатган...

Биз ясатиғлик уй тўрига ўтдик. Гиламлар чўрдек ёнар, сервантларда биллур идишлар, умуман ҳар томонлама данғиллама хонадон. Лекин ноқулай сўз исканжаси иккимизни ҳам тинч қўймади. То кетгунимизча кўзимиз олдида ўша ёш гўдак, унинг келажаги айланди...

Абдуманноп ФАТТОҲОВ,
Роҳатой РЕЙМОВА.

«Қўшақаринг келинпошша, умрингиз узумдек ширин бўлсин».

Тўлқин Каримов сурат-лавҳалари.

«Ҳовлимизда тотли мевалар етилди».

Ҳикмат—бир ҳовуч олтин

ЯХШИЛИК—ИНСОН ФАЗИЛАТИ

◎ Эй фарзанд, бу дунё бир дарахт бўлса, унга қўниб ўз хоҳишларини хиргойи этиб сайраётган булбули гўё қушлар бизлар бўламиз. Бу дунёга учиб келиб қолган бу қушларни эркалат, куз келиб қиш бошланса бу қушларни ҳам тополмай қоласан...

◎ Эй фарзанд, бу ёруғ дунёнинг тузилиши-ю, туришига кўп бошингни қотиравермa, барибир фикрлаб охирига етолмайсан. Эътибор бер, кимни кўрсанг у ҳақда кўзларинг олдига ҳар турлик манзаралар келади, сен ҳаётингда шундай кўринишларнинг биронтасини жонли гавдалантиролмас экансан, яхшиси ўзингда бўлган яхшиликларни хор айлама, увол қилма, ҳаётга ишлат — одамлар фойдалансин, зеро табиат менинг бир заррам деб суюнгай.

◎ Эй фарзанд, инсон ўз ҳаётида яхши-ёмон бўлади, бошқаларини мен сенга шарҳ этмадим. Яхшиси, аввалгидек яхши бўлиб мевали дарахтлардек эгилиб одамларга мева беравер, икки дунёнинг раҳмати сеникидир!

◎ Эй фарзанд, мевали дарахтларнинг шохларига тиргак қўймасанг, шохлари эгилиб кетади, яхшиликни ҳам кетма-кет қилавер.

◎ Эй фарзанд, дарёларнинг мақсади фақат оламни яшнатиш, сен ҳам яхшилик қилишда дарё бўл!

ҲИКОЯТ:

Бир доно киши бир файласуф кексадан: «Икки ишга кетаяпман, бири нон олиб келишга, бири илм олишга, олдин қайси бирига борай?» деб сўрабди. Кекса файласуф: «Олдин нонга, кейин илм олишга бор» дебди, сўнг гапига қўшимча қилибди: «Инсон ўлиб қолмаслик учун нон ейди, овқатланади, илм учун, яхшилик, эзгулик учун эса яшайди».

◎ Эй фарзанд, бу ёруғ дунёда инсон бўлиб яшашдан бошқа бахт йўқ.

Абдураҳим УМАРОВ.

ТУШ

«... ЎҒИЛГИНАМ, соғомон юрибсанми? Оч-наҳор қолмаяпсанми? Сигирни ҳар соғишимда энг олди қаймоғидан ризқингни олиб қўяман. Ариқ бўйидан ялпиз териб қўйган эдим. Кўк сомсани яхши кўрасан, келишингга озгина ёпгандим...»

Жияним сочимни тўзғитиб ўйнаётганидан уйқум бузилди. Жиянимдан хафа бўлдим. Раҳматли онамни тушимда яна қачон кўраман? Билмадим?! Киприкларимдаги намни гўдакдан яширмоқчи бўламан, аммо уддалаёлмайман.

Меҳрибон онажоним, ҳаётлигингизда сизни рози қилолдимми? Энди эса кечиринг, дейишдан ўзга сўз тополмайман. Энди ўйлаб кўрсам ярим асрдан ортиқроқ умр кўрибсиз-у, бирор марта туғилган кунингизда табриклашга ярамабман-а. Туғилган қишлоғидан узоқда ўз насибасини териб юрган ўғлингизнинг ақли бунча кеч кирмаса, онажон?!

Яқинда укамни уйлантирдик. Бир кун олдин «Ака, тўйимизни видеомагнитофонга ёздириб олмоқчиман», — деди. — Майли дедим. Ахир бу бир умрга эсда қоладиган унутилмас воқеа. Шунақа экан дунё, тўй бўлса хотира бўлиб қолсин дерканмизу, ота-онамизнинг овозларини ёзиб олишни хаёлга келтирмас эканмиз...

Сиз бугун тушимга кирдингиз, онажон! Яхшиямки, бу дунёда лоақал туш деган нарсалар бор...

Мухтор СУЛАЙМОНОВ.

Акс садо

«Ҳайф сенга, оналик!»

Ассалому алайкум, ҳурматли муҳарририят!

«Тошкент оқшоми»нинг шу йил 6 май сонида чоп қилинган «Ҳайф сенга, оналик!» сарлавҳали мақолани ўқиб анча таъсирландим. Афсуски, ҳозирги вақтда бундай воқеалар кўп учраяпти, лекин суд оқилона ҳал қилмаяпти. Фикримча, суд ишни қайта кўриб иккала болани отасига бериши керак, аёлни эса оналик ҳуқуқидан маҳрум қилиш лозим. Чунки бундай аёллар ҳеч қачон ҳақиқий она бўлиша олмайди.

Салом билан,

Дилноза ХЎЖАМОВА,
Самарқанд вилояти.

* * *

«Ҳайф сенга, оналик!» мақоласини ўқиб ўз фикр-мулоҳазаларимни сизларга ёзиб юборяпман. Умр кишига бир марта бериладиган неъмат, иноятдир. Шу умрни ҳам бемаънилик билан ўтказиш ғирт нодонликдир. Ажралиш, нопок йўлларга юриш, нурийдасини кўча-кўйларга, болалар уйига ташлаб кетиш деган нохуш гаплар минг афсусларки сўнгги пайтларда тез-тез қулоққа чалинмоқда. Хоҳ у эркак бўлсин, хоҳ аёл жиноят қилдими, ундайларни аямай жавобгарликка тортиш даркор, қолаверса, исм-шарифини очиқ айтиб эл олдида шарманда қилиш керак. Токи бу бошқа суюқоёқ аёлларга ибрат бўлсин.

Кенжабек РЎЗИБОЕВ,
ишчи.

* * *

Ҳа, азиз муштарийлар! «Она бўлиш буюк бир неъмату, улкан бир шараф». Эсиз, бундай шарафга ноил бўлганлар орасида нолойиқлари ҳам учрар экан. Баъзан чуқур хаёлга толади киши: бундайлар қаёқдан пайдо бўлишяпти? Ахир, улар онаку! Эртага уволи тутишидан қўрқишмайдими?

Ўзбек халқи азалдан болажон халқ. Аёллари оқила, доно, бола деса жонини беради. Энг қийин дамларда ҳам ўнлаб фарзандини чурқ этмай боққан, вояга етказган. Бас, шундай экан табаррук онахонларимиз пок номларига доғ туширмайлик.

Ҳар тўғрида

ТАБИБЛАР ТАШАББУСИ БИЛАН

НАЙРОБИ. Найробида Кения анъанавий табиблари ташаббуси билан муқобил табобат илмгоҳи тузилди. Унинг хизмат вазифасига тадқиқот ишларидан ташқари маҳаллий табиблар фаолиятини назорат қилиш ҳам киради. Янги ташкилотнинг мақсади одамларнинг нодонлиги ва ишончидан фойдаланиб, сохта даволаш йўли билан бойлик орттираётган қишлоқ фолбинларининг ишларига барҳам беришдан иборат, — деди илмгоҳ директори вазифасини бажарувчи Оума Макадуди.

Норасмий маълумотларга қараганда, Кения аҳолисининг 80 фоизгача бўлган қисми табибларнинг хизматидан фойдаланади. Улар орасида шифобахш ўтларнинг фойдасини биладиган нозиктаъб билимдонлар кўп. Улар бу шифобахш дорилар ёрдамида нафас қисиш, қанд, безгак ҳамда юқумли касалликларни муваффақиятли даволашмоқда. Ҳатто жуда яхши жиҳозланган пойтахт касалхоналари ҳам ўз беморларини халқ табиблари ҳузурига маслаҳат олиш учун юборишади ва у замонавий табобатнинг кучи етмаган ишларни қилишга муваффақ бўлади. Айни вақтда ошкора иш тутадиган фирибгарлар ҳам кўп. Энг даҳшатлиси шундаки, улар бемор танасидан «жинларни ҳайдаб чиқариш» билангина шуғулланиб қолмай, беморни «ҳақиқий халқ воситалари» билан даволашга ҳаракат қиладилар, бу эса кўпинча дардга чалинган бахтсиз киши қабрга равона бўлишини тезлаштиради, деб таъкидлайди О. Макадуди.

ХАЛҚ ОЛДИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

САНТЬЯГО. Чили миллий конгрессига ҳам ошкоралик кириб келди. Унинг ҳарбий режим 17 йилга тўхтатиб қўйган бутун бир 180 йиллик тарихида Чили жамоатчилиги парламент олий палатасининг бюджети ҳамда сенаторларнинг даромади тўғрисида биринчи марта билиб олди. Жумҳурият миллий конгресси сенати президенти Габриэль Вальдес маҳаллий журналистлар ҳузурида сўзга чиқиб, шуни маълум қилди.

Қизиғи шундаки, Чилидаги иқтисодий ва молиявий барқарорлик шароитида парламент воситаларни қатъий тежаш сиёсатини ўтказмоқда. Улар бу молия йилида 60 миллион (344 песо бир долларга тенг) дан кўпроқ маблағни тежаб қолдилар.

Чилиликларга сенаторларнинг маоши ва уларнинг имтиёзлари тўғрисида биринчи марта халқ олдида эълон қилинди. Сенаторлар кам ҳақ олишмайди — уларга ҳар ойда 670. 117 песо тўланади. Бундан ташқари конгресс пойтахтда эмас, балки денгиз бўйидаги Вальпараисо шаҳрида бўлганлиги ҳисобга олиниб, уларнинг транспорт харажатлари қопланади. Ҳар бир сенатор ойига 20 кишини меҳмон қилиш ҳуқуқига эгадир, лекин бу йил парламент аъзоларининг ўзлари овқатланишлари учун бериладиган ёрдам пули бекор қилинди ва кечки қаҳвахона ёпиб қўйилди. Парламент аъзолари узоқ чўзилган мажлислардан сўнг бу ерда бепул овқатланишлари мумкин эди.

Сенат раҳбарияти конгресс юқори палатаси аъзоларининг хорижий сафарларини ҳам қатъий кузатиб бормоқда. Аввалги йилларда уларнинг ҳар бири бошқа мамлакатларга ташриф қилганларида кунига 300 доллар олишарди. Ҳозир хизмат сафарига бериладиган пуллар анча камайтирилди. Сенатор давлат ҳисобидан йилига бир марта хорижий сафарга чиқиш ҳуқуқигагина эгадир.

(ТАСС)

КИМ БЎЛСАМ ЭКАН?

15-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1991—1992 йил учун
Қуйидаги ихтисослар бўйича
9-11-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ЁШЛАРНИ

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

9-СИНФ МАЪЛУМОТИ БИЛАН ЎҚИШ МУДДАТИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА 2-3 ЙИЛ.

Сувоқчи-бўёқчилар, автоматика ва телемеханика қурилмалари билан жиҳозлаш бўйича монтёрлар, электр ва газ пайвандчилар, плита ўрнатувчи-пардозловчилар, ўймакорлик ва наққошлик.

11-СИНФ МАЪЛУМОТИ БИЛАН ЎҚИШ МУДДАТИ — 6-10 ОЙ.

Электр ва газ пайвандчилар, дурадгор-мебелчилар, қурилиш бўёқчиси, ғишт терувчилар, плита ўрнатувчи пардозловчилар.

Стипендия 80 сўм. Совет Армиясидан 1991 йил май ойида қайтганларга 80 сўм стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 фоизи тўланади. Ўқиш даври меҳнат фаолиятига киради.

Ўқувчилар 3 маҳал иссиқ овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар (9-синф учун).

Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаган ўқувчилар олий ўқув юртларига имтиёзли шартлар билан қабул қилинадилар. Шунингдек, ўқувчилар Ўрта Осиё темир йўл қурилиш тресты бошқармаларига ишга юборилади.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик, техника ижодиёти, ўймакорлик, наққошлик, ойнага безак бериш тўгаракларi, спорт секциялари ишлаб турибди.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ариза, соғлиги тўғрисида тиббий маълумотнома, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома, (3Х4 см.) ҳажмидаги 6 дона фотосурат, турар жойидан маълумотнома.

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, Слоним кўчаси, 113-уй. 15-ҳунар-техника билим юрти (15, 26, 61, 161-автобусларнинг «Иззат» бекати; 3, 23-трамвайларнинг «Қозонхона» бекати). Телефонлар: 96-17-61, 96-43-41.

ЎЗБЕКИСТОН ССР САВДО ВАЗИРЛИГИНИНГ
ЖУМҲУРИЯТ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

САВДО БИЛИМ ЮРТИ ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ «СОТУВЧИ» ВА «НАЗОРАТЧИ-КАССИР»ЛАРНИ ИККИ ЙЎНАЛИШДА ТАЙЁРЛАЙДИ:

Баққоллик, қандолатчилик, гастрономия, гўшт-балиқ ва сут маҳсулотлари бўйича;

Газлама тикув буюмлари, пойабзал, трикотаж, атторлик, атир-упа-элик, маданий-маиший ва хўжалик моллари.

БИЛИМ ЮРТИГА ЎЗБЕКИСТОН ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚЛАРИДА ИСТИҚОМАТ ҚИЛУВЧИ, 25 ЁШГАЧА БЎЛГАН ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ЎҚИШ 1991 ЙИЛ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқувчиларга ойига 80 сўм стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳрининг илғор дўконлари: БОШ УНИВЕРСАЛ ДЎКОНИ — «ГУМ», УНИВЕРСАМЛАРДА ЎТКАЗИЛАДИ.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар совет Савдо техникумининг охирги курсига ўқишга кириш ҳуқуқига эга бўладилар.

БИЛИМ ЮРТИ ҚОШИДА ЁТОҚХОНА МАВЖУД.

Ўқиш муддати — 3,5 ой.

ШУНИНГДЕК, ИХТИЁРИЙ КАСБ ЭГАЛЛАШНИ ХОҲЛОВЧИЛАР УЧУН БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ПУЛЛИК КУРСЛАРНИ ТАШКИЛ ЭТАДИ

Ноозиқ овқат (саноат товарлари) **сотувчиси ва ҳисобчи текширувчилар:** Ўқиш муддати — 3 ой, 6 ой.

Озиқ-овқат моллари сотувчиси ва ҳисобчи-текширувчилар: Ўқиш муддати — 3 ой, 6 ой.

қандолатчилик ва ошпазлик: Ўқиш муддати — 4 ой, 11 ой.

Музқаймоқ ишлаб чиқариш. Ўқиш муддати — 6 ой, 3 ой.

савдо автоматларини тузатиш. Ўқиш муддати — 8 ой,
ҳисобчи-бухгалтерлар. Ўқиш муддати — 1 ой.
безакчи декораторлар. Ўқиш муддати — 2 йил.

КУРСЛАРНИ БИТИРГАНЛАРГА ГУВОҲНОМА ВА ДИПЛОМЛАР БЕРИЛАДИ.

Шунингдек билим юрти қуйидаги ихтисосликлар бўйича
— **муз қаймоқ ишлаб чиқариш:** Ўқиш муддати 6 ой, 3 ой.
— **безакчи декораторлар:** Ўқиш муддати 2 йил.

Курсларни битирганларга гувоҳнома ва дипломлар берилади.

МАШҒУЛОТЛАР ГУРУҲЛАР ТЎПЛАНГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ариза, маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), турар жойидан маълумотнома, таржимаи ҳол, 086/У шаклдаги тиббий маълумотнома, 3х4 см. катталикдаги 5 дона фотосурат, вилоят ёки район савдо бошқармасидан йўлланма, ихтиёрий пуллик курсларга кирувчилар нақд пул билан ҳужжат топширадилар.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700173, Тошкент шаҳри, Акмал Икромов ноҳияси, Собир Юсупов кўчаси, 3-уй (13, 70, 116 «э», 45-маршрут таксиларининг «Тез ёрдам клиникаси» бекати).

Телефонлар: 75-35-86, 75-35-92.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги
ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ
Муассасалараро тажрибавий бирлашмаси
49-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА
Қандолатчи, ошпаз-қандолатчи, карамелчи, сотувчи, назоратчи-кассир ихтисослари бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚИШГА 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ 9—11 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ЎҚИШ МУДДАТИ: 9-синфни тамомлаган йигит-қизлар учун — 3 йил, 11-синф ҳажмида маълумотлилар учун — 1 йил.

3 йил ўқийдиган ўқувчилар стипендия ва кийим-кечак билан таъминланадилар.

1 йил ўқийдиган ўқувчилар 30 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

3 йиллик курсларни битирувчиларга мутахассислиги бўйича диплом ва ўрта маълумот тўғрисидаги гувоҳнома берилади. 1 йиллик курсларни битирувчиларга эса мутахассислиги бўйича диплом берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга иш ҳақининг 50 фоизи берилади.

ЎҚИШ МУДДАТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Билим юрти битирувчилари Тошкент булка-қандолат комбинатига, «Ўртоқ» қандолатчилик фабрикасига, Тошкент сабзавот-савдо бирлашмасига, Тошкент шаҳар ошхоналари трестларига ишга юбориладилар.

Билим юртини «4» ва «5» баҳоларга тамомлаган ўқувчиларга Тошкент Совет савдо техникумига йўлланма (қисқартирилган программа бўйича ўқитиладиган группа), шунингдек, олий ўқув юртларига кириш учун имтиёзли йўлланмалар берилади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, ёки паспорт, турар жойидан ва соғлиғи ҳақида маълумотнома, 3х4 см катталикдаги 6 та фотосурат.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Манзилимиз: 700080, Тошкент шаҳри, Ленин ноҳияси, Истиқбол кўчаси, 3-уй (68, 15, 54, 32, 171, 12, 54-автобуслар; 5-трамвайнинг «Қўйлиқ» бекати).

Телефон: 90-36-69.

Балиқ овлашнинг ҳам ўзига хос гашти бор.
Тўлқин Каримов сурат-лавҳаси.

Санъатнинг сеҳрли олами

«ЧАМАН» ГУЛҒУНЧАЛАРИ

СОЗАНДАЛАР дастаси жўрлигида узоқдан майин ва ёқимли най овози янграб, аста-секин саҳна пардаси очилади.

Саҳнада қийғос очилган ранг-баранг гуллар томошабинларни ўзига мафтун этади.

Шу пайт, қатор турналар каби гир айланиб рақс тушаётган ёш ўйинчи қизалоқлар орасидан қўшиқчи қиз Феруза Одилова пайдо бўлади ва булбулдек ширали овози билан қўшиқ куйлайди:

«Чаманда гул очилибдиё,
чакканга тақ, чакканга,
Атир гуллар сочилибдиё,
чакканга тақ, чакканга».

Ҳа, Тошкентдаги В. И. Ленин номидаги республика кашшофлар ва ўқувчилар Саройи қошида уч йил муқаддам янги ташкил топган «Чаман» ўзбек болалар-фольклор-этнографик дастасининг ҳар бир концерти, ана шу қўшиқ ва жозибали рақс билан бошланади.

Ушбу кашшофлар дастасида пойтахтимизнинг турли мактабларида таълим олаётган 80 дан зиёд санъат шайдолари уюшган. Жамоанинг концерт дастури ҳам бой ва ранг-баранг. «Чаманда гул» қўшиқ ва рақси, шунингдек, «Олмача анорим» «Тантана», «Доира рақсга чорлайди» номли оммавий ўйинлар билан бир қаторда Нодим Норхўжаевнинг «Чамандаги гуллармиз», Мардон Насимовнинг «Тинчлик боғи», ўзбек халқ қўшиқларидан «Гуллола», «Саройимиз йўлида», «Кулди Зарафшон» каби турли мавзудаги қўшиқларни эшитиб, оммавий рақсларни томоша қилар экансиз, ёш талантларнинг маҳоратларига таҳсинлар айтасиз.

Айниқса, дастанинг ўйинчи қизлари рақсларни саҳнада моҳир раққосалардек бемалол хиром этадилар. Чунки, бу раққосалар шунчаки ўйинга тушмайдилар, балки ижро этаётган рақслари билан бирга яшайдилар. Нега деганда, бу тўгарак аъзолари ҳар бир рақсни ўрганишдан аввал, у ёки бу дастурга танланган мусиқани қайта-қайта тинглайдилар, саҳна асарининг моҳияти, характери ҳақида алоҳида тушунчага эга бўладилар. Шундан сўнггина, рақс ҳаракатлари алоҳида бўлимларга бўлинган ҳолда, яккама-якка ўргатилади, ҳар бир концерт дастури устида тинмай машқлар олиб борилади.

Шунинг учун ҳам дастанинг Матлуба Исаева, Муқаддам Ҳакимова, Санобар Аҳмедова, Нилуфар Орипова, Дилфуза Ортиқова, Ақида Неъмонова, Дилноза Эгамназарова, Дилноза Абдуҳолиқова каби истеъдодли раққосалари шу ўтган қисқа вақт ичида барча концерт репертуарларини пухта ўрганишди.

«Чаман» дастасининг бадиий раҳбари ва балетмейстери, халқ ансамбллари Бутуниттифоқ танловининг совриндори, Ўзбекистон мусиқа жамиятининг аъзоси Азим Азизов ҳақида анчагина илиқ гаплар айтиш мумкин.

Азим ака республикамизда оммавий-бадиий ҳаваскорлик соҳасининг ривожланишига салмоқли ҳисса қўшиб келаётган яхши ташкилотчи ва ташаббускор раҳбарлардан. Жумладан, у 1966 йили Фарғона вилояти Қува районидаги «Анор» халқ дастасини, 1977 йили Самарқанднинг Нурота ноҳиясидаги «Чўли Ироқ», Жиззахнинг Дўстлик районидаги «Дўстлик чамани», Бухоронинг Кармана қишлоғидаги «Гули» каби қатор халқ ҳаваскорлик дасталарини дастлаб ташкил этган тажрибали мутахассислардан. Шунингдек, Азим ака 20 йил Тошкентдаги машҳур «Баёт» вокал-хореографик халқ ансамблига раҳбарлик қилиб келди, қолаверса, ушбу халқ дастасини қатор хорижий давлатларга олиб бориб, ўзбек бадиий ҳаваскорлик ижодиётини жойларда кенг тарғиб этди. Бу йиллари унинг қўл остидан талайгина халқ талантлари етишиб чиқди. Бугун улар профессионал дасталар сафини тўлдириб, самарали хизмат қилмоқдалар.

Ниҳоят, А. Азизов 1988 йилда биз ҳикоя қилаётган «Чаман» ўзбек болалар фольклор-этнографик дастасини ташкил қилди. Унга бу улуғ ишда Азизовнинг яқин шогирдларидан бири, хушовоз хонанда ва моҳир созанда Суннатилла Қўчқоров яқиндан ёрдам берди.

Шуни алоҳида таъкидлашни истардикки, даста репертуаридан муносиб ўрин олган машҳур «Тановар» рақсини кўрганимизда кўзларимиз қувончга тўлиб, қалбларимиз тўлқинланиб кетди. Чунки, бу ўлмас асарни ўзбек рақсининг порлоқ юлдузи Мукаррамахоним Турғунбоева ижросида доимо севиб томоша қилганмиз. Лекин, буюк раққосанинг вафотидан кейин томошабинлар орасида ушбу ўйинни соғинганлар жуда кўп. Шу маънода ҳам «Чаман» ансамбли ёш бўлишига қарамай бу тарихий ва ниҳоятда мураккаб рақсни 60 нафар раққосага моҳирлик билан ўзлаштира олганлиги, қолаверса, Иттифоқимиз саҳналарида катта муваффақият билан ижро этаётганлиги диққатга сазовордир.

Буюк мутафаккир шоиримиз Алишер Навоийнинг 550 йиллиги муносабати билан Навоий кўчасидаги шоирлар хиёбонида Навоий ҳайкалининг очилиш маросимида маҳорат билан ижро этган «Тановар» рақси учун юбилей ташкилий қўмитаси дастани «Мукаррама Турғунбоева рақсга тушади» номли эсдалик китоби билан тақдирлагани бежиз эмас.

Шуни ҳам айтишимиз кераккки, яқинда ушбу жамоа ўзининг янги тайёрлаган «Биз Ўзбекистон болаларимиз» деб номланган вокал-хореографик композициясини жамоатчилик ҳукмига ҳавола этди.

Яқинда А. Навоий номидаги Ўзбек Давлат Академик Катта театрида ўтказилган ҳисобот концертда айнан «Чаман» дастаси ижро этган қатор оммавий ва қувноқ рақслар катта муваффақият қозонди.

Омон АБДУСАЛОМОВ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат дорилфунуни талабаси.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ШУБҲАСИЗ, ҚАСБНИНГ ЕМОНИ ЙЎҚ АЛБАТТА
БИРОҚ КИМ БЎЛСАМ ЭКАН? «АГАР ИШЧИ БЎЛСАМ-ЧИ?»

Жуда яхши! У ҳолда Сиз бемалол Тошкент шаҳридаги

3-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

КЕЛАВЕРИНГ:

бу ерда Сизга қизиқарли ва ноёб касблар ўргатишади. Электр газ пайвандчилар, саноат ускуналари ва автомобилларни таъмирловчи чилангарлар, техника назорати бўлими назоратчилари каби мутахассислар ана шу билим юртида тайёрланади.

Ушбу илм масканига тошкентликлар ҳам, бошқа шаҳарликлар ҳам қабул қилинадилар. 9-синфни битириб, ўқишга келганлар 3 йил, ўрта маълумотлилар эса 10 ой ўқийдилар (ана шу ўқиш вақти узлуксиз меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади).

Билим юртини битирганлар «Ташсельмаш» база корхонасида ва Тошкент шаҳридаги корхоналарда ишлайдилар.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхонадан жой берилади ва улар Тошкент шаҳрига қайд (прописка) қилинадилар.

11-синфни битирган ўқувчилар 110-116 сўм ҳажмида стипендия оладилар, 9-синфни битирганлар бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Барча ўқувчилар ўз қизиқишлари бўйича тўгаракларда ва спорт секцияларида шуғулланишлари мумкин.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар; ариза, маълумоти тўғрисидаги аттестат ёки гувоҳнома, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, 086/У шаклидаги тиббий маълумотнома, 3x4 см. катталикдаги 6 та фотосурат, турар жойидан маълумотнома.

Манзилимиз: 700050, Тошкент шаҳри, Гёте кўчаси, 54-уй (16, 89-автобусларнинг «Касб касалликлари билимгоҳи» бекати; 21, 49-автобусларнинг «3-ҳунар-техника билим юрти» бекати). Маълумотлар олиш учун телефонлар: 65-06-55, 65-06-54.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги

Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОИнинг тажрибавий ҳажмли-блокли уйсозлик комбинати қошидаги

5-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1991-1992 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

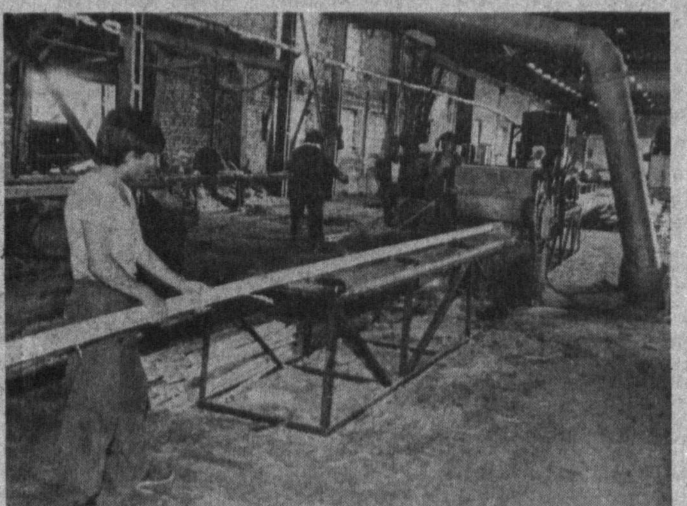

Билим юрти Тошкент шаҳридаги қурилишларда ишлаш учун қуйидаги ихтисослар бўйича малакали ишчи кадрларни тайёрлайди: бўёқчи-сувоқчи, қурилиш дурадгори, электр пайвандчи, сувоқчи-пардозловчи-плиткачи, ғишт терувчи.

Билим юртига 6 ва 10 ойлик гуруҳларда ўқиш учун Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган ўрта маълумотлилар қабул қилинади.

3 йиллик гуруҳларга эса 9-синфни битирганлар қабул қилинади.

ЎҚИШ ДАВРИ — УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртида 3 йил ўқиб битирганларга ўрта маълумот тўғрисида аттестат, диплом ва эгаллаган касби бўйича малака разряди берилади. 6 ой ва 10 ой ўқиганларга эгаллаган ихтисоси бўйича диплом ва малака разряди берилади.

Ўқувчилар ишлаб чиқариш практикасини «ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг қурилиш объектларида ўтказадилар. Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга ишлаб топган меҳнат ҳақларининг 50 фоизи тўланади. ҲАМДА ҲАР ойда 6 ой ўқийдиган гуруҳларнинг ўқувчиларига 160 сўмдан, 10 ой ўқийдиган гуруҳларнинг ўқувчиларига эса 80 сўмдан, 3 йил ўқийдиган гуруҳларнинг ўқувчиларига 40 сўмдан нафақа берилади.

3 йиллик гуруҳларда ўқийдиган ўқувчилар бепул кийим-бош ва ҳар куни овқат билан таъминланадилар.

МАШҒУЛОТЛАР — ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Билим юртини имтиёзли диплом билан битирганлар ўрта ва олий ўқув юртларига йўлланма билан ўқишга юбориладилар.

БИЛИМ ЮРТИДА БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛИК, НАҚШ ТЎГАРАКЛАРИ ВА СПОРТ СЕКЦИЯЛАРИ МАВЖУД.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхона берилади.

ЎҚИШГА КИРУВЧИЛАР ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ тақдим этишлари лозим: директор номига ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома (асли), характеристика, яшаш жойидан ва соғлиғи ҳақида маълумотномалар, 6 дона сурат (3x4).

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, Ленин райони, Астрахан кўчаси, 12-уй, 5-ўрта ҳунар-техника билим юрти, 66, 161, 55-автобусларнинг «57-мактаб», 22-автобуснинг «Дегтярев кўчаси», 5, 26-трамвайларнинг «Восток» кинотеатри»; 1-трамвайнинг «Дегтярев кўчаси» бекатлари.

Телефонлар: 91-26-47, 91-29-50.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»НИНГ ТАЖРИБАВИЙ ҲАЖМЛИ-БЛОКЛИ УЙСОЗЛИК КОМБИНАТИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

Ўзбекистон ССР Қизил Яримой Жамияти Марказий Комитети
меҳр-шафқат тиббиёт ҳамшираларини тайёрлаш курсларига

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўзбекистон ССР Қизил Яримой Жамияти Марказий Комитети томонидан жумҳурият ўрта поғонадаги тиббиёт ходимлари малакасини ошириш билим юрти қошида ташкил этилган бир йиллик меҳр-шафқат тиббиёт ҳамшираларини тайёрлаш кечки курслари 1990 йилдан бошлаб фаолият кўрсатиб келмоқда.

Машғулотлар малакали педагоглар томонидан Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Ўзбекистон ССР Қизил Яримой Жамиятининг ўқув-услубият марказлари ишлаб чиққан ва тасдиқлаган махсус дастур асосида олиб борилади. Амалий машғулотлар шаҳар клиник касалхоналарида ўтказилади.

ЎҚИШ — 15 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ. Машғулотлар ҳар куни, шанба ва якшанбадан ташқари, соат 16.00 дан бошлаб 19.30 гача ўтказилади.

Ўқишга 10-синф (ёки ўрта маълумот ҳақида дипломи бўлган) **маълумотидаги, 30 ёшгача бўлган, Тошкент шаҳрида доимий яшаб турувчи қизлар қабул қилинади.**

Курсларга қабул комиссияси томонидан суҳбат ўтказиш йўли билан қабул қилинади.

БУТУН ТАЪЛИМ КУРСИ УЧУН ҲАР БИР ТИНГЛОВЧИ ОЛДИНДАН 500 СЎМ ТЎЛАЙДИ.

Курсларни тамомлаб, давлат имтиҳонларини муваффақиятли топширганларга Қизил Яримой Жамияти меҳр-шафқат хизмати соҳасида ва Соғлиқни сақлаш вазирлигининг баъзи даволаш-муолажа муассасаларида ишлаш ҳуқуқини берувчи «Меҳр-шафқат тиббиёт ҳамшираси» ихтисоси берилади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: етуклик аттестати (ёки ўрта маълумот ҳақидаги диплом), тиббий маълумотнома, таржимаи ҳол, яшаш жойидан маълумотнома, 4 дона фотосурат.

ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9 ДАН 16.00 ГАЧА 522--ХОНАДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Манзилгоҳ: Тошкент шаҳри, Сулаймонова кўчаси, 33-уй, 5-қават, метронинг «В. И. Ленин номли майдон» станцияси).

Маълумотлар учун телефонлар: 33-65-27, 33-99-41, 32-72-60.

23-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

3-КЛАСС ТРАМВАЙ ВАГОНЛАРИ ҲАЙДОВЧИСИ.
Ўқиш муддати — 5 ой.

3-КЛАСС ТРОЛЛЕЙБУС МАШИНАЛАРИ ҲАЙДОВЧИСИ.
Ўқиш муддати — 6 ой.

ЎҚИШГА СОВЕТ АРМИЯСИ САФЛАРИДАН ЗАҲИРАГА БЎШАТИЛГАНЛАР, ШУНИНГДЕК 18 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга қабул қилинганларга 86 сўм ҳажмида стипендия тўланади.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхонадан жой берилади ва шаҳарга прописка қилинадилар ҳамда улар Тошкент шаҳар трамвай ва троллейбусларида бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

МАШҒУЛОТЛАР ҲАР ОЙНИНГ 5, 10, 20, 25 КУНИДА БОШЛАНАДИ.

Билим юрти қошида «В» тоифали ҳайдовчилар тайёрлаш курслари ишлаб турибди.

МАШҒУЛОТЛАР — ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

ҚАБУЛ КОМИССИЯСИ ЯКШАНБАДАН ТАШҚАРИ ҲАР КУНИ СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин; Тошкент шаҳри, Куйбишев ноҳияси, Красновосточная кўчаси, 3 «а» уй (17«э», 112-автобуслар; 6, 13, 22-трамвайлар; 8, 18-троллейбусларнинг «Красновосточное» депоси).

Телефон: 53-38-93.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ «ҚИЗИЛ ТОНГ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ҚОШИДАГИ

48-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртига 9 — 11 синф битирувчилари қабул қилинади. У ерда аёллар ва эркаклар ҳамда болаларнинг устки кийимларини тикиш ва бичишнинг моҳир устаси бўлиш учун бичувчи ва тикувчи касби бўйича мутахассис бўладилар.

9 — синфни тугатганлар учун ўқиш муддати 2 йил. Шу икки йил давомида икки касб бўйича малакаларини оширадилар.

Бир вақтда тўлиқ ўрта маълумотга эга бўлишни хоҳловчилар 2 йил давомида суҳбат асосида тажриба гуруҳига аъзо бўладилар.

Ўқиш мобайнида билим юрти ўқувчиларга кийим-бош, иссиқ овқат ва ойига 40 сўмдан товон пули (компенсация) беришни ўз зиммасига олади.

11 — синфни тугатганлар учун ўқиш муддати 8 ой. Улар тикувчи ва бичувчи касби бўйича мутахассис бўладилар. Уларга ойига 80 сўмдан 120 сўмгача стипендия тўланади.

Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикасини ўтиш даврида ойлик даромадларидан 50 фоиз пул оладилар.

ЎҚИШ МУДДАТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИЛАДИ.

Ўқишни тугатганлар «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасига ишлаш учун тавсия этилади.

БИЛИМ ЮРТИНИ АЪЛО ТУГАТГАНЛАРГА ОЛИЙГОҲЛАРГА ВА ТЕХНИКУМЛАРГА ЙЎЛЛАНМА БЕРИЛАДИ.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ариза, паспорт ва туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, тиббий маълумотнома, ота-онасининг иш жойидан маълумотнома, турар жойдан маълумотнома, 4 та 3x4 см. катталикда сурат.

Билим юртининг манзилгоҳи: 700061, Тошкент шаҳри, Чехов кўчаси 5 «а» уй (1, 2, 5, 8, 9, 24, 26-трамвайлар; 1, 5, 8, 10, 17, 20-троллейбуслар; 2, 3, 60, 71, 80, 98-автобусларнинг «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси» бекати).

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА ҚАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Тюмень вилоятининг Нягань шаҳрида ишлаш учун

монтажчилар, пайвандчилар, бўёқчилар, дурадгорлар, электрчилар, барча тоифалардаги ҳайдовчилар, усталар, ғишт терувчилар, том ёпувчиларни.

Меҳнат ҳақи — ишбай мукофотли, вақтбай, ойлик маошга 1,7 район коэффициенти ва бир кеча кундузга 4 сўм 50 тийин ҳисобидан хизмат сафари харажатлари тўланади.

Трест ходимларига қуйидаги имтиёзлар берилади: Тошкент шаҳрида доимий яшаб турувчи шахслар ва уй-жойга эҳтиёжи бўлганлар уй-жой олиш учун навбатга қўйилади. Ишлаш учун трестга борган шахсларнинг республика ҳудудидаги уй-жойлари уларнинг ана шу ташкилотда ишлаши лозим бўлган бутун муддат давомида бронлаштириб қўйилади, яъни уларнинг номида сақланади.

Маълумотлар ва ишга йўлланмалар олиш учун қуйидаги манзилларга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Фрунзе райони, Краснодон тор кўчаси, 6-уй, кадрлар бўлими.

Телефон 55-39-11 ёки Марказнинг Фрунзе район бўлими — Ш. Руставели кўчаси, 112-уй.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

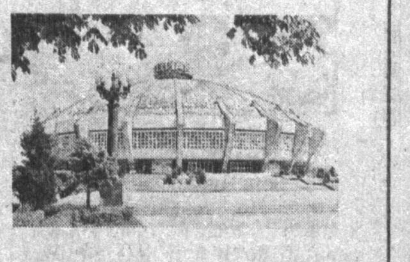

(Ҳадра майдони)
27 ИЮЛДАН

МАВСУМ ОЧИЛАДИ

СОВЕТ ЦИРКИНИНГ ЕТАКЧИ УСТАЛАРИ ИШТИРОКИДА

2 бўлимдан иборат
КАТТА РАНГ-БАРАНГ ДАСТУР
ЦИРК САНЪАТИНИНГ БАРЧА ЖАНРЛАРИ НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ
ТОМОШАЛАР:
27 июлда соат 13.00 да (билетлар сотилган),
28 июлда соат 12.00 ва 15.00 да бошланади.
Сўнгра томошалар оддий иш кунларида соат 19.00 да, шанба кунлари соат 16.00 ва 19.00 да, якшанба кунлари соат 12.00, 15.00, 18.00 да бошланади.
ОЛДИНДАН ЧИПТАЛАР СОТИШ ЙЎЛГА ҚЎЙИЛГАН.
Касса соат 9.00 дан 19.00 гача ишлайди.
ЦИРК ФОЙЕСИДА ШОШИЛИНЧ СУРАТКАШЛИК САЛОНИ ИШЛАБ ТУРИБДИ.
Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04.

ТЎЙЛАР МУБОРАК!

Киров номли маданият уйи қошидаги

«БАХТ» АНСАМБЛИ

Ўзининг жозибали ва мазмунли программаси билан ёш келин-куёвларнинг

НИКОҲ ТЎЙЛАРИНИ ЎТКАЗИШ УЧУН ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: М. Турғунбоева кўчаси, 40-уй, Киров номли маданият уйи.

Телефонлар: 48-78-53, 34-34-38.

ЙЎЛОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!
«РОҲАТ» ДАМ ОЛИШ МАСКАНИГА БОРИШНИ ХОҲЛОВЧИЛАР

ҚУЙИДАГИ АВТОБУС МАРШРУТЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШЛАРИ МУМКИН.

12—Инқилоб хиёбонидан;
110 «э», 192 — метронинг «М. Горький» станциясидан;
54—метронинг «Чкалов» станциясидан қатнайди.
Дам олиш кунлари «Роҳат» кўлигача метронинг «Чилонзор» станциясидан Қўйлиқ мавзеси орқали 122 «э» маршрут автобуси қатнайди.

«ТАШГОРПАССТРАНС» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

КИНО

25 ИЮЛЬ
Алишер Навоий номидаги Санъат саройи — «АГАРДА» (17.00, 20.00, ўзбек тилида).
«БОКСЧИ» (19.00, кичик зал).
Чайка — «КИЧИК ГУВОҲ» (18.30, 20.45).
Москва — «БОЗОР МАЙДОНИ» (17.00, 20.00).
Лисунов номли — «ҚУВНОҚ ТАЪТИЛЛАР (жуфт соатларда).

26 ИЮЛЬ
Алишер Навоий номидаги Санъат саройида — «АГАРДА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00, ўзбек тилида).
«БОКСЧИ» (10.00, 12.00, 16.00, 19.00, кичик зал).
Чайка — «КИЧИК ГУВОҲ» (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 20.45).
Москва — «БОЗОР МАЙДОНИ» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).
Лисунов номли — «КИЧИК ГУВОҲ» (10.00, 13.00, 16.00, 19.00).

ДОСААФ
СПОРТ-ТЕХНИКА КЛУБИ
радиотелеусталар тайёрлайдиган
8 ОЙЛИК КУРСЛАРГА КАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Чилонзор райони, Пионер кўчаси, 1 «а» уй.

«Ватан» киностудиясининг йўқолган

ГЕРБЛИ МУҲРИ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент политехника олий билимгоҳи томонидан **Имомов Худойберди** номига берилган э 165067 номерли йўқолган

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент район 27/2 Энгельс номидаги ўрта мактаб томонидан **Исаев Тўйчи Норматович** номига берилган 112085 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкент шаҳар, Киров районидаги 96-ўрта мактаб томонидан **Қодиров Аброр Собирович** номига берилган 990049 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов районидаги 146-ўрта мактаб томонидан **Қосимов Қаҳрамон Озодович** номига берилган 242812 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳар, Ленин районидаги 47-кечки ўрта мактаб томонидан **Хидиралиева Сапаргул Сапаровна** номига берилган 501016 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳар Киров районидаги 247-ўрта мактаб томонидан **Пўлатов Қаҳрамон** номига берилган Д 358916 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент педиатрия тиббиёт илмгоҳи ректорати, партия ва касаба уюшмалари ташкилоти генетикали тиббиёт биологияси кафедрасининг ўқитувчиси И. Рустемовга онаси

Хайри ЗОКИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Компартияси Бектемир район комитети, «Ташоблбитуправление»га қарашли 2-автобаза жамоаси автобаза бошланғич партия ташкилотининг котиби, 6-автоколонна бошлиғи А. Г. Пирмуҳамедовга онаси

Бўстон Йўлчиевна ПИРМУҲАМЕДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

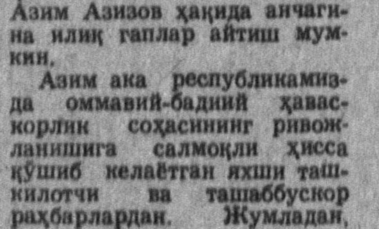

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар қўмитаси.

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

85.207 нусхада чоп этилади. Индекс 64690. Буюртма 5383. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди. 11.20.